

Inhoudsopgave

I. De organisatie	
II. Activiteitenverslag	
II.1 Sector Advies en Informatie	
Advies en informatie algemeen	5
Publicaties	11
II.2 Sector Opleidingen, ontwikkeling en evenementen	
(Kader-)opleidingen en cursussen	15
Onderzoek en ontwikkeling	24
Evenementen	36
II.3 Internationale oriëntatie	40
II.4 Bijzondere studieactiviteiten personeel	43
II.5 Toegekende subsidies activiteiten vocaal	44
II.6 Toegekende subsidies activiteiten instrumentaal	48
II.7 Subsidies Koor en Instrumentaal ENsemble (KIEN) 2002	52
II.8 Jaarverslag 2002 van de vacaturebanken	53
Bijlage A – Themadagen kinderkoor 2002	56
Bijlage B – Overzicht verkochte publicaties en producten	58
Bijlage C - Bestuur en personeel 2002	60
Lijst met gebruikte afkortingen	61

stichting unisono
Plompetorengracht 3
3512 CA UTRECHT
T +31 (0)30 233 56 00
F +31 (0)30 233 56 80
E unisono@amateurmuziek.nl
I www.amateurmuziek.nl

I. DE ORGANISATIE

Bestuur

Het bestuur van Unisono bestond in 2002 uit zeven personen: twee vertegenwoordigers per fusiepartner op voordracht van de besturen van LOAM, de SNK en het NIB, en een onafhankelijk voorzitter. In deze samenstelling bestond het bestuur sinds 2001.

Het bestuur vergaderde elf maal regulier en een maal extra.

Het bestuur stond in 2002 in de allereerste plaats voor de opdracht om van de drie organisaties LOAM, SNK en NIB één nieuwe organisatie Unisono te maken. Daarin is het geslaagd.

De fusie vond op 1 maart 2002 (met terugwerkende kracht vanaf 1-1-2002) plaats. Tot 1 maart functioneerden derhalve ook de besturen van LOAM, de SNK en het NIB nog afzonderlijk.

Overgangsprikelen

Aan het begin van het jaar ontstond een conflict in het fusie- en overgangsbestuur naar aanleiding van de benoeming van leden van het managementteam. Door middel van een uitbreiding van het managementteam en de benoeming hiervan van een extra functionaris kon deze crisis worden opgelost en konden de twee bestuursleden namens het NIB hun neergelegde functies weer opvatten.

De gang van zaken rondom de jaarrekening – die uiteindelijk pas in juli 2002 bij OCenW kon worden ingediend – en een daarmee verbonden constatering van een gebrek aan vertrouwen leidde vervolgens tot een nieuwe breuk, die voor bestuurslid Brunnekreeft aanleiding was zijn functie definitief beschikbaar te stellen. Ook bestuurslid Adams trok zich terug. Er ontstond een gedeeltelijke boycot vanuit de Landelijke Muziekorganisaties FKM, KNFM en NFCM. Een deel van het inhoudelijke werk van de consultants kwam stil te liggen. Commissies en overleggrema's werden lamgelegd. Aan deze crisis kwam pas op 24 december middels een gezamenlijke verklaring een eind. Sindsdien is de samenwerking met voortvarendheid ter hand genomen.

Netwerk

Cruciaal voor deze sector is de relatie van het landelijk steunpunt met een groot aantal koepels, verenigingen, dirigentenkader, instellingen enz. Het taaie fusieproces leidde tot langdurige terughoudendheid in de PR-sfeer. Wel werd de nodige zorg besteed aan het onderhouden van contacten met een aantal belangenorganisaties en relevante netwerkpartners. Uiteindelijk constateert het bestuur dat de relaties met de oude achterbanorganisaties niet zijn losgelaten en dat hierin zelfs hier en daar sprake is van een verheugende nieuwe dynamiek.

Het bestuur maakte eind 2001/begin 2002 gebruik van de diensten van Ferry Willemse, als adviseur financiën.

Raad van Advies

De vorming van de Raad van Advies van Unisono liep door de bestuurlijke problematiek vertraging op. Aan het eind van het jaar moest een sessie met de reeds aangewezen leden van de Adviesraad plaatsvinden om hen te informeren over de redenen voor de stagnatie. Begin 2003 vond een eerste formele sessie plaats.

Directie en Managementteam

De directie vergaderde tweewekelijks met de Sectorhoofden en het Hoofd Reglementering Opleidingen. Ze liet zich vanaf het voorjaar tot het eind van de zomer tijdelijk bijstaan door de heer Jan Wessels, die het bedrijfsbureau ad interim leidde en daarmee een belangrijke rol speelde in het proces rond de totstandkoming van de nieuwe organisatie. Het MT stond voor de taak om de fusie zowel op bestuurlijk als op organisatorisch niveau te doen slagen.

Integratie

Naast de voltooiing van de fusie als zodanig was de reorganisatie en de fysieke integratie van de organisatie een hoofdpunt van zorg voor de directie. In meerdere personeelsbijeenkomsten, structuursessies, discussierondes en individuele verkenningsrondes ontwikkelden directie en MT de nieuwe organisatiestructuur. Deze was gebaseerd op het principe van het ontwikkelmodel: geen onomkeerbare individuele beslissingen in een (te) vroeg stadium, maar een proces van het vinden van de juiste organisatievorm en de juiste bemensing.

Eind juli 2002 kon eindelijk het bureau van LOAM worden geïntegreerd in het pand aan de Plompetorengracht 3. Unisono had een geschikt pand gevonden voor zusterinstelling SBA, die voorheen de tweede verdieping aan de Plompetorengracht had bewoond, en had een vertrekvergoeding en een makelaar t.b.v. de onderhandelingen aan de SBA beschikbaar gesteld.

Interne structuur en personele bezetting

Unisono werd opgedeeld in twee inhoudelijke sectoren: (1) Advies en Informatie en (2) Opleidingen, Ontwikkeling en Evenementen, alsmede een Bedrijfsbureau. De hoofden van de sectoren vormen samen met de Algemeen Directeur het Managementteam.

Na het vertrek van Jan Wessels volgde Annelies van Zijl hem tijdelijk op als hoofd van het bedrijfsbureau.

Alle personeelsleden kregen een geschikte functie aangeboden. Voor sommigen betekende dit een verandering van functie, waarin hun talenten beter tot hun recht

konden komen. Uiteraard ging de reorganisatie gepaard met een overgangsfase, waarin een aantal personeelsleden het zwaar te verduren kreeg, doordat zij nog met oude taken zaten terwijl zij reeds nieuwe aangereikt kregen.

In de muziekinhoudelijke staf konden nieuwe plekken voor wereldmuziek, instrumentale muziek en repertoire en media worden geschapen, en ook werd een geheel nieuwe sector Advies en Informatie gevormd.

Met de vakbonden kon geen overeenstemming worden bereikt over een sociaal plan. Aangezien de fusie zonder gedwongen ontslagen plaatsvond, was hiertoe uiteindelijk minder aanleiding. Wel werd een dienstverband van een medewerker van LOAM na lange tijd definitief ontbonden.

Zieken

Vanaf september 2001 tot het voorjaar 2002 was de plaatsvervangend directeur van het NIB wegens ziekte uitgeschakeld. Zijn inbreng werd zeer gemist. Langdurige ziektegevallen ontstonden in het secretariaat van LOAM/later Advies en Informatie, op de receptie en in het specialisme Koor. Geen van deze gevallen had te maken met de fusie.

Financiële organisatie

Gedurende de laatste maanden van 2001 en het begin van 2002 leidde de heer Ferry Willemse een proces waarin de drie organisaties met het oog op de naderende fusie hun financiën lieten doorlichten, knelpunten en onduidelijkheden oplosten en hun begrotingen op orde stelden en integreerden. Ook richtten zij een gemeenschappelijke administraties in en brachten zij de administratieve inrichting op orde.

Doelgroepen

Unisono ziet het als haar taak om artistiek en organisatorisch kader te bedienen. Een accent ligt hierbij op de bevordering van het musiceren met kinderen en jongeren, hetgeen in 2002 op de volgende manieren vorm heeft gekregen:

- een herfstcursus voor kinderkoördinanten;
- de leerboeken en leerplanbegeleiding in de blaasmuziek (in samenwerking met muziekscholen en centra voor de kunsten) en het lesmateriaal voor twirl(st)ers en majorettes;
- subsidie en ondersteuning van de stichting Zingenderwijs, die zich richt op het musiceren met kinderen voor en in het primair onderwijs;
- voorbereiding van de onderbrenging van het secretariaat van Peuters en Muziek bij Unisono;
- inbreng in de werkgroep Kinderkoorzang in Noord-Brabant;
- steun, subsidie en advisering nationaal kinderkoorfestival;

- De Grote Muziekdag, opnieuw een feestelijke muziekdag met workshops voor autochtone en allochtone jongeren;
- muziekolympiade, de compositiewedstrijd voor scholieren;
- deelname van Nederlandse jongeren aan een sessie van de Europese Muziekraad over Jongerenbeleid;
- deelname van drie Nederlandse jongeren aan het Europees jeugdkoor Eurochor;
- talloze projecten in de kerkmuziek (zoals opleiding kinderkoördinanten, onderzoek bijscholingsbehoeften en -activiteiten, zie verslag), waar de keus voor beleid gericht op jongeren eveneens tot vele projecten en ontwikkelingen leidt.

Met betrekking tot andere specifieke doelgroepen, zoals allochtonen, kan worden vermeld:

- inrichting van een functie voor wereldmuziek, die in eerste instantie wordt ingevuld ten behoeve van een samenwerkingsproject met de stichting Musicians without Borders ten behoeve van een project over muziek en verzoening, dat inspeelt op de culturele diversiteit en bedoeld is voor allochtone en autochtone musici en organisaties;
- voorbereiding van samenwerking met een centrum voor Midden-Oosterse muziek t.b.v. kaderopleidingen en jongerenprojecten;
- voorbereiding Muziekolympiade 2002-2003 over "de wereld na 9/11".

II. ACTIVITEITENVERSLAG

II.1 ACTIVITEITENVERSLAG SECTOR ADVIES EN INFORMATIE

Algemeen

Activiteit	Doel en doelgroep	Partners en uitvoerenden	Resultaat
Promotie amateurmuziek Luister Muziekbeurs, Vredenburg Utrecht, 8+9 juni	Doel en doelgroep: breed publiek en vakmensen, hoofdzakelijk geïnteresseerd in klassieke muziek.	- Partner: Muziekgroep Nederland (MGN) Intern: Elke Wijffels, Lida Schepers, Hans Heimans, Jeroen Schrijner	Luister Muziekbeurs: stand en optredens van zes amateurmuziekensembles. Optredens waren goed en goed georganiseerd. Samenwerking met (verhuizende) MGN niet altijd even vlekkeloos. Promotiemateriaal Unisono nog gebrekkig.
Akkoord cursusspecial	Doelgroep: amateurmusici	Redactie Akkoord, staf Advies en Informatie, bedrijfsbureau Unisono	Cursusspecial 2002 - januari - oplage 25.000 Vorbereiding Cursusspecial 2003, te verschijnen in januari 2003 (oplage 27.000)
Subsidiewijzer voor gemeenten	Gemeenten	LMO's / Unisono	Unisono bood steun bij de verzending van een LMO-notitie over subsidies voor hfabra-orkesten
Vorbereiding notitie "kunst om lief te hebben" van Platform voor Amateurkunst	Notitie beoogt stimulerende beleidskaders m.b.t. amateurkunst aan te reiken voor beleidsmakers en betrokkenen.	PAK, Unisono, LCA, SBA, Theaterwerk.nl	Notitie verscheen in januari 2003
Advies	Fiscaal-juridische en algemene vraagbaakfunctie voor dirigenten, verenigingen en koepelverenigingen, doorverwijzen naar derden, zoals verenigingen Doelgroep: bestuurders en dirigenten	Samenwerking met collega's in het veld.	Gemiddelde tijdsbesteding een dagdeel per week (telefonisch en per e-mail).

Algemeen

Activiteit	Doel en doelgroep	Partners en uitvoerenden	Resultaat
Studiedagen Geld en Amateurmuziek	Informatie over landelijke en provinciale subsidies, alsmede fiscale en contractuele kwesties Doelgroep: aan besturen en dirigenten van amateurmuziekverenigingen en hun koepels.	Samenwerking met: Stichting Kunst en Cultuur Gelderland Centrum voor Amateurkunst Noord-Brabant Fonds voor Amateurkunst en Podiumkunsten; Prins Bernhard Cultuurfonds; VSB Fonds, projectbureau Actieplan Cultuurbereik prov. Noord-Brabant	13 april - Arnhem met SKCG 20 april - Tilburg met CvA Noord-Brabant Op beide dagen ruim 60 deelnemers
Informatie via Websites	Doel voor 2002: ontwikkeling van drie websites naar Unisono-portal met drie gescheiden onderafdelingen. Verdere ontwikkeling naar integrale Unisono-website (voorzien in 2003)	Adviseur Herman de Kievith. Intern: kerngroep A&I.	Integratie naar portaal geslaagd. Structuur voor nieuwe website in ontwikkeling.
Informatie – telefonisch en schriftelijk	Gerichte informatie op aanvraag over specifieke producten en diensten, aan kader, instellingen en musici.	Sectoren A&I, O&O, bedrijfsbureau, directie.	Verzending van folders, overzichten; afhandeling telefonische en elektronische vragen, gesprekken, enz.
Ontwikkeling nieuwe huisstijl Unisono	Een nieuw, eigen gezicht voor Unisono.	Werkgroep huisstijl (Heimans, Van Lieshout, Nobel, Schepers, Wachelder); bureau Hollandse Meesters/Utrecht	Presentatie huisstijl op 16 december 2002 en productie van benodigde materiaal. Tevens verschenen de eerste advertenties met het nieuwe beeldmerk in tijdschriften en kranten.
Advies buitenlandse festivals, reizen en bezoeken	Bevordering internationale contacten en uitwisseling. Ca. 25 koren en orkesten vragen rechtstreeks om advies voor contacten, reisdoelen en subsidies. Anderen maken gebruik van overzichten en folders.	Directie en Hoofd O&O	In een aantal gevallen lukt een directe koppeling; in andere gevallen doorverwijzing naar organisaties of festivals. Drie deelnemers werden afgevaardigd naar het Eurochor; drie andere naar het World Youth Choir, geselecteerd door Unisono.

Algemeen

Activiteit	Doel en doelgroep	Partners en uitvoerenden	Resultaat
Advisering WMC Kerkrade	Inhoudelijke ondersteuning met betrekking tot ontwikkeling reglementen en jurysystematiek aan bestuur WMC middels deelneming aan de Muziek Advies Commissie WMC.	Samenwerkingspartners: Stichting WMC te Kerkrade. Consulent Henk Smit	In 2002 werden 3 vergaderingen van de Muziek Advies Commissie bezocht. Eén ter evaluatie van het concours in 2001, de overige twee ter voorbereiding op 2005. Daarnaast zijn er tijdens de Midwest in Chicago in december 2002 diverse besprekingen geweest met potentiële deelnemers en juryleden. Een en ander mede in het kader van het organiseren van kaderclinics tijdens het WMC 2005.
Afgevaardigde namens Unisono in de werkgroep Kinderkoorzang in de provincie Noord-Brabant	Bevorderen van de kinderkoorzang in alle geledingen van de maatschappij in Brabant. Werkgroep richt zich op alle instellingen en onderwijssectoren die te maken hebben met de kinder(koor)zang. Het kind van 6-12 jaar.	Samenwerkingspartners: Unisono, Centrum voor Amateurkunst, Platform muziekscholen, Brabants Conservatorium, BISK, St. Gregorius Vereniging. Werkgroep: Ludy Vrijdag, consulent vocale muziek Tony Klaasen en Barend Lutgendorp, Platform Muziekscholen en CKE Harry Muskens en Marlies van Woerkum, Ned. St. Gregorius Vereniging Ad van Drunen, BISK Hans van den Brand, Unisono	Resultaat: diverse werkgroepen initiëren activiteiten op het gebied van de kinderkoorzang. Voor de sector basisonderwijs is een nascholingscursus ontwikkeld die vakleerkrachten de competentie biedt tot het verzorgen van kwalitatief goed muziekonderwijs, volgens de uitgangspunten van de Stichting Zingenderwijs. Start in mei 2003.
Advisering en bemiddeling / subsidieadvies	Doel: opzetten en organiseren van een regionaal concours voor amateur-solisten muziektheater	Koor "Medemalacca Vocali"/ Medemblik, specialist multidisciplinair/koor.	Resultaat: presentatie 6 finalisten in concert met orkest op 29 maart 2003

Algemeen

Activiteit	Doel en doelgroep	Partners en uitvoerenden	Resultaat
Werkbezoeken drum, marching en show	Doel: Overleg en advisering met diverse organisaties en bezoeken van concerten en concoursen teneinde de ontwikkelingen te volgen.	<p>In 2002 had specialist drum en show intensief overleg met de LMO's. Meestal gebeurde dit telefonisch.</p> <p>Overleg met Samo Drenthe over inhoudelijk ondersteuning door Unisono van de Malletdag die in 2003 door deze organisatie georganiseerd gaat worden.</p> <p>Veelvuldig contact met de Bond van Orkest-dirigenten, uitgevers en de stichting Nationale Jeugdorkesten en Ensembles.</p>	<p>Bezoek (12/'02) van een vergadering van de Limburgse Bond van Tamboerkorpsen bezocht. Consulent heeft een inleiding gehouden over de reglementen, de repertoria en het jurysysteem. Daarnaast was hij discussieleider. Deze dag werd door ongeveer 50 instructeurs uit Limburg bezocht.</p> <p>Bezoek (12/'02) van de Nationale Brassband Kampioenschappen. Unisono stelt de lijst van verplichte werken samen voor dit evenement. Aan dit evenement namen talloze brassbands deel en er waren ongeveer 3500 bezoekers aanwezig.</p>
Overleg en afstemming met NSGV (Ned. St. Gregorius Vereniging)	Steun aan de ontwikkeling van het Jubileumprogramma van de NSGV b.g.v. het 125-jarig bestaan. Het vervaardigen van het jaarverslag gaf aanleiding tot diepgaand intern en extern overleg over de gemaakte keuzes.	<p>Begeleidingscommissie NSGV en stafmedewerker RK vocale kerkmuziek Unisono.</p> <p>Coördinator NSGV</p>	Wekelijks overleg met de coördinator van het werkveld r.k. kerkmuziek, dat de NSGV behartigt. Meer dan gebruikelijk om twee redenen: de komst van het Jubileum NSGV 2003 en het vertrek van de coördinator, Paul Sanders, wegens het aanvaarden van een nieuwe functie in Den Helder.

<p>Overige adviezen: muziektheater</p> <p>Subsidie advies "Orpheus" Roermond in project rond "1001 Nacht" Strauss.</p> <p>Bezoek studiedag FONDS: Zwolle 18-09-02</p> <p>Advisering/ondersteuning bestuur BOOG-Nederland</p> <p>Opzet landelijk overleg: "Toekomst Operette in Nederland" i.s.m. FONDS, UNISONO en BOOG en vertegenwoordigers uit het professionele veld.</p> <p>Bemiddeling casting: solozangers muziektheater (o.a. voor Jos Vranken op 17-06-02, en 20 overige individuele aanvragen)</p> <p>Bemiddeling koren: advies en informatie over presentatie. Repertoire adviezen.</p> <p>Bemiddeling kader</p> <p>Bezoek "Quenta": een project van vier grote regionale Twentse scholengemeenschappen. Plaats: Muziekcentrum Enschede Tijd: 15 april 2002. Kennismaking en advies</p>	<p>Overige adviezen: muziektheater</p> <p>Subsidieadvies, inhoudelijke/artistische en organisatorische adviezen, PR adviezen en redactionele ondersteuning voor ZING en het BOOG blad..</p> <p>Dirigenten/regisseurs: O.a: Margot Vossen en Mariska Tijmstra: twee jonge veelbelovende muziektheater regisseurs.</p> <p>Advies Caspar van de Vinne: 11-02-02: zelfstudie koorzangers via ingespeelde bandjes.</p> <p>Redactionele begeleiding artikel ZING: "Musical, substituuut voor de operette?"</p> <p>Internationale contacten cursuswerk via "Neue Musikzeitung".</p> <p>Overleg Provinciale steunpunten: Tilburg/ Zwolle/ Arnhem/ Rijswijk/ Alkmaar.</p>	<p>Overige adviezen: protestantse vocale kerkmuziek</p> <p>De stafmedewerker maakt deel uit van de redactie van <i>Eredienstvaardig</i>, een tijdschrift voor liturgie en kerkmuziek</p> <p>De FAPK/ FS-opdrachten voor het werkveld werden geformuleerd.</p> <p>Met diverse 'actoren' in het werkveld werd structureel overleg gevoerd: secretariële ondersteuning, rk. voc kerkmuziek, beleidsmedewerker kerkmuziek SoW-kerken, begeleidingscommissie SLSK.</p> <p>Tallose kerkmuzikaal-inhoudelijke, organisatorische, financiële (fondsenwerving) en algemene vragen uit het werkveld belandden elektronisch, telefonisch of schriftelijk op het bureau van de steunfunctionaris.</p> <p>Voor het Duitse vakblad 'Musik und Kirche' verscheen een artikel van de hand van de stafmedewerker dat handelt over de infrastructuur van de cantorij- en koorpraktijk in Nederland.</p>	<p>Overige adviezen: protestantse vocale kerkmuziek</p> <p>Er werd deel genomen aan de conferentie van de Europäische Konferenz für Evangelische Kirchenmusik (EKEK). Gastland was dit keer Estland.</p> <p>Enkele malen werd acte de presence gegeven bij officiële gelegenheid in het werkveld.</p> <p>De stafmedewerker maakt deel uit van de redactie van <i>Eredienstvaardig</i>, een tijdschrift voor liturgie en kerkmuziek</p> <p>De FAK/ FST opdrachten voor het werkveld werden geformuleerd.</p> <p>Met diverse 'actoren' in het werkveld werd structureel overleg gevoerd: secretariële ondersteuning, rk. voc kerkmuziek, beleidsmedewerker kerkmuziek SoW-kerken, begeleidingscommissie SLSK.</p>
---	---	--	--



<p>Overige adviezen: slagwerk, marching en show</p> <p>Twee maal werd het CVA in Tilburg bezocht voor overleg met de instructeurs en besturen uit de regio. Hier werden alle zaken aangaande concoursen, jureren, repertoria, etc. besproken en toegelicht.</p>	<p>Overige adviezen: slagwerk, marching en show</p> <p>Eveneens werd advies gegeven met betrekking tot jeugdbeleid, projecten, etc.</p> <p>Advies compositieopdrachten Doel: Advisering met betrekking tot repertoire vernieuwing en verbreden voor de blaas-muzieksector. Beoordelen van externe aanvragen tot subsidie. E.e.a. in Compamverband.</p>	<p>Overige adviezen: slagwerk, marching en show</p> <p>Advies opleidingen Drum- en show Doel: inhoudelijk advies aan besturen, docenten, opleidingsinstituten, vakopleidingen met betrekking tot het opleiden van leden voor verenigingen uit de sector teneinde de kwaliteit van de sector te bevorderen. Unisono werd telefonisch en schriftelijk ongeveer 40 maal geconsulteerd in 2002.</p>	
--	---	---	--

Publicaties

Activiteit	Doel en doelgroep	Partners en uitvoerenden	Resultaat
Kaderbulletin twirl en majorette	Doel: informatieblad voor docenten van twirl- en majorettegroepen. Doelgroepen: docenten (gediplomeerd)	Samenwerkingspartners: nvt Projectteam: Maryan Hess, Henriëtte Wachelder	Bedoeld en gerealiseerd: 4 maal per jaar in oplage van 250 stuks per keer. Een maal is de mailing ook gebruikt voor verspreiding van de "Twimabrochure".
Examenmateriaal behorend bij fase 1, 2 en 3, majorette	Doel: bijwerken examenvragen 2001 voor fase 1, 2 en 3 incl. het vervaardigen van 3 cd's met luisterfragmenten voor resp. fase 1, 2 en 3. Het betreft ca. 200 examens per jaar. Doelgroepen: lmo's examenkandidaten	Samenwerkingspartners: commissie juryzaken, NBTA Projectteam: Commissie juryzaken, Henriëtte Wachelder	Bijwerken incl. het vervaardigen van 3 cd's met luisterfragmenten voor resp. fase 1, 2 en 3.
Lesboek fase 3 twirl en majorette	Doel: lesmateriaal (35 pagina's) voor jongeren behorend bij fase 3 van het Raamleerplan. Doelgroepen: twirlers en majorettes	Samenwerkingspartners: nvt Projectteam: Joyce Jansen, Siem Groot, Henriëtte Wachelder	Ontwikkeld lesmateriaal: 125 stuks.
Brochure twirl- en majoretteopleidingen	Doel: promotie twirl- en majoretteopleidingen. Doelgroepen: kaderleden, samo's, lmo's, provinciale steuninstututen voor de kunst	Samenwerkingspartners: nvt Projectteam: Henriëtte Wachelder, Maryan Hess	Resultaat: 1500 brochures met daarin informatie hoe men kan komen tot een opleidingen binnen de vereniging of bond.

Publicaties

Activiteit	Doel en doelgroep	Partners en uitvoerenden	Resultaat
Uitbrengen en ondersteunen van tijdschriften: Akkoord	Doelgroep: kader en beoefenaren van vocale en instrumentale amateurmuziek d.m.v. artikelen, repertoire, evenementen, cursussen en activiteiten, advertenties, speciale zomerkalender.	Redactie: Lida Schepers Elisabeth Smulders-Basemans Beatrice Dees Bart de Neeve Tetje Halbertsma Margreet Holleman	Tijdschrift Akkoord - oplage 5.500 Verschijning: febr. april, juni, september, november Lezersonderzoek Akkoord leverde inzicht in (tevredenheid van) bestaande lezerskring. Abonneewerving d.m.v. flyers gestart in 2002, voort te zetten in 2003.
Uitbrengen en ondersteunen van tijdschriften: Zing	Doelgroep: kader en beoefenaren van vocale amateurmuziek d.m.v. artikelen, repertoire, evenementen, cursussen en activiteiten, advertenties.	Zing: GOMZ, LOPRZ, KBZON, Unisono. Redactie Zing: Lida Schepers (hoofdredactie), Hilbrand Adema, Wico Clements (†), Willem Blonk (onafhankelijk lid), Riet de Boer (GOMZ), Grada Knol (LOPRZ), Jannes Munneke (GOMZ), Nico Schrama (KBZON), Tom van Lieshout (KBZON)	Tijdschrift Zing – oplage 5.500 Verschijning zes maal.
Uitbrengen en ondersteunen van tijdschriften: Gregoriusblad en Continuo	Dirigenten, organisten en overige geïnteresseerden Praktijkblad voor kader	Martin Hoondert (Hoofdred.), Els Basemans, Ad Blijlevens, Richard Bot, Siem Groot, Augustinus Hollaardt, Frans Jespers, Kees Middelhof, Willem-Marie Speelman, Anton Vernooij, Anthonie Zielhorst Gerard Kock, Paul Valk, Rita te Riet, Arjan van Baest (hoofdred.)	Gregoriusblad: verschijning 4x per jaar, oplage 900. De redactie van het blad is sterk verjongd. Continuo – verschijning 4x per jaar. Oplage 800.
Brochure twirl- en majoretteopleidingen	Promotie twirl- en majoretteopleidingen. Doelgroepen: kaderleden, samo's, Imo's, provinciale steuninstituten voor de kunst.	Samenwerkingspartners: nvt Projectteam: Henriëtte Wachelder, Maryan Hess	Resultaat: 1500 brochures met daarin informatie hoe men kan komen tot een opleidingen binnen de vereniging of bond.

Publicaties

Activiteit	Doel en doelgroep	Partners en uitvoerenden	Resultaat
Verzorging artikelen in bladen LMO's	<p>Doel: communicatie en informatie naar leden en docenten van de lmo's.</p> <p>Doelgroepen: leden, docenten, bestuurders van twima-/ hafabra-/drum-show verenigingen</p>	<p>Samenwerkingspartners: docenten</p> <p>Projectteam: Joyce Jansen, Dion Hoppenbrouwer, Angela v Dueren den Hollander, Henriëtte Wachelder, Jan van den Eijnden</p>	Vier artikelen en overige informatie.
Handboek Koorliteratuur	<p>Onderwijsmateriaal voor de (aspirant) koordirigent, met de 100 meest representatieve koorwerken uit de literatuur, voorzien van toelichtingen en inleidingen per periode.</p> <p>Doelgroep: conservatorium-studenten koordirectie, cursisten mdo, (aspirant) koordirigenten.</p>	<p>Uitgever nog te kiezen.</p> <p>kernredactie: Jan Nuchelmans, Hans van den Homberg, Jos Leussink, Siem Groot, Harold Lenselink.</p>	<p>Resultaat: In het najaar opdrachten aan ca 40 auteurs, vervolgens redactiewerk en uiteindelijk uitgave.</p> <p>Publicatie verwacht in 2004.</p>
Cursus Cantor dl. II	<p>Beginnende cantores (voorzangers)</p>	<p>Ned. St. Gregorius Vereniging (NSGV) / stafmedewerker RK kerkmuziek Siem Groot idem</p>	<p>Cursus Cantor Deel II: Gepresenteerd op landelijke studiedag in juni 2002</p>
Video Cantor	<p>Promotievideo voor het beleidskader</p>		<p>Video Cantor</p>
Ontwikkeling Theoriewerkboek HaFaBra-examen C incl. CD auditieve vorming	<p>Cursisten en docenten hafabra</p>	<p>Auteurs: Henk Maas en Jan van den Eijnden</p>	<p>Verschenen najaar 2002</p> <p>Distributie via de Haske: verkoopaantallen in 2002</p> <p>A-boek: 4722</p> <p>B-boek: 2694</p> <p>C-boek: 1200</p>

Publicaties

Activiteit	Doel en doelgroep	Partners en uitvoerenden	Resultaat
Ontwikkeling werkboek Prima Vista Ritme Examen C	Cursisten en docenten hafabra	Auteurs: Frank van den Berg en Jan van den Eijnden	Verschenen najaar 2002 Distributie via de Haske: verkoopaantallen in 2002 A-boek: 808 B-boek: 772 C-boek: 432
Ontwikkeling theorie-examens hafabra incl. CD auditieve voorbeelden	Cursisten en docenten hafabra-opleidingen	Centra voor de Kunsten Examensecretarissen Landelijke Muziekorganisaties	Versies 002, 003 en 004 B-examens Versie 001 C-examen Deze examens worden voornamelijk gebruikt bij de examenkandidaten hafabra van de buitenschoolse opleidingen (ca. 2600 in 2002)

II.2 ACTIVITEITENVERSLAG SECTOR OPLEIDINGEN, ONTWIKKELING EN EVENEMENTEN
(Kader-)opleidingen en cursussen

Activiteit	Doel en doelgroep	Partners en uitvoerenden	Resultaat
Clinic showinstructie op 5 oktober 2002 te Leeuwarden	Deskundigheidsbevordering van het actieve kader binnen de showbandsector Samenwerkende Partners: KNFM, NFCM (CBSD), BvO en Taptoe Leeuwarden Doelgroepen: Instructeurs showbands, leden showbands en bestuursleden showbands.	De clinic werd georganiseerd door de Technische Commissie Show van Unisono.	Resultaten: Aan de clinic hebben 68 instructeurs deelgenomen. Zij kregen naast de clinic ook toegang tot de taptoe Leeuwarden. Deze taptoe werd bezocht door ongeveer 3000 bezoekers.
Workshop 'van instructie naar directie'	Doel: Bijscholing actieve kader slagwerkensembles Doelgroepen: Instructeurs en aankomende instructeurs slagwerkensembles.	Samenwerkende partners: BvO, NJBE	Resultaten: 2 workshops, nl. in Tilburg en Heerenveen, met in totaal 48 instructeurs Hiermee werden meer dan 150 verenigingen en ongeveer 2500 leden van slagwerkensembles indirect bereikt.
Ondersteuning opleiding slagwerk	Doel: Ondersteunen en adviseren van docenten, verenigingen, opleidingsinstituten en gecommitteerden met betrekking tot alle aspecten de opleiding HaFaBra slagwerk betreffende.	In 2002 werkte de consultant inhoudelijk mee aan de gecommitteerdendag voor opleiders in de hafabra.	

(Kader-)opleidingen en cursussen

Activiteit	Doel en doelgroep	Partners en uitvoerenden	Resultaat
Hoger-kaderopleiding majorettes	Doel: ontwikkeling opleiding hoger kader voor majorettes. Dit is het tweede deel van de kaderopleiding voor majorettes (eerste deel is middenkader). Het bestaat uit 86 uren en evenveel uren zelfstudie aan de hand van gestuurde opdrachten. Doelgroepen: geslaagden middenkader opleiding '99-02 (ca. 35 personen) en NBTA kader.	Samenwerkingspartners: Imo's, Samo's (N-Holland, Groningen, Friesland, Drenthe, Gelderland, Brabant), NBTA, LBT, NTSB, CBSD, diverse docenten, o.a. Dion Hoppenbrouwer, Simone Houben, Sietze Bandringa. Projectteam: Henriëtte Wachelder, Dion Hoppenbrouwer, Ria Boonstra, Rita Schooten, Maryan Hess	Eerste les startte in september en de laatste les is september 2003.
Kaderbijscholing twirl en majorette	Doel: 24 workshops voor kader. Twee workshops per dag, Eén dag per maand. Doelgroepen: twirl- en majorettekader.	Samenwerkingspartners: samo's, cbsd, knfm, fkm Projectteam: Ria boonstra, Annelies van Kempen, Dion Hoppenbrouwer, Henriëtte Wachelder	Deze bijscholing loopt van september 2002 t/m september 2003. Per workshop kunnen 25 deelnemers geplaatst worden.
Jurydag twirl en majorette	Verplichte scholing van juryleden die voorkomen op de landelijke jurylijst majorette en marsanalyse. Jaarlijks worden er ca. 175 concoursen in deze sector georganiseerd. Unisono subsidieert de jurykosten en draagt de verantwoordelijkheid voor de (bij)-scholing en reglementensamenstelling. Doelgroepen: juryleden.	Samenwerkingspartners: LMO's Projectteam: Ria Boonstra, Annelies van Kempen, Wil van Schalen, Dion Hoppenbrouwer, Henriëtte Wachelder	Resultaat: twee bijeenkomsten (januari en september). Aantal deelnemers: ca. 20.

(Kader-)opleidingen en cursussen

Activiteit	Doel en doelgroep	Partners en uitvoerenden	Resultaat
Ondersteuning opleidingen HaFaBra	Eigen verenigingsopleidingen bij leden-verenigingen van FKM, KNFM en NFCM. Opleidingen tot erkende certificering (ca. 20). Centra voor de kunsten (ca. 135) (muziekscholen).	Directeuren Centra voor de Kunsten Afdelingshoofden Centra voor de Kunsten Coördinatoren HaFaBra, Verenigingsbesturen, docenten, Provinciaal Consulenten, vakopleidingen Examensecretarissen LMO's Specialisten Henk Smit, Jan van den Eijnden, medew. Patricia Kramer-Boon	Gefaseerde implementatie raamleerplan HaFaBra opleiding (versie 2000) : (A-examens per sept. 2000) (B-examens per sept. 2001) C-examens per sept. 2002 (D-examens per sept. 2003) Unisono werd in 2002 honderden malen geconsulteerd : telefonisch, via e-mail of per fax.
Gecommitteerdendag HaFaBra-opleidingen	Doel: afstemmen gang van zaken rond hafabra-examens.	Jan van den Eijnden, in overleg met LMO's, PAK, Inspectie v.h. Onderwijs Cultuureducatie.	Resultaat: Uitgenodigd 100, reacties 70; aanwezig 45
Werkbezoeken Examensecretarissen Landelijke Muziekorganisaties	Doel: voortgang organisatie examens hafabra. Examensecretarissen KNFM en NFCM (Organisatoren examens voor kandidaten uit buitenschoolse opleidingen).	Jan van den Eijnden, in overleg met LMO's, PAK, Inspectie v.h. Onderwijs Cultuureducatie.	Twee bijeenkomsten: Januari 2002 KNFM: aanwezig alle provinciale secretarissen (ca. 12) Maart 2002 NFCM: aanwezig alle provinciale secretarissen (ca. 10)

(Kader-)opleidingen en cursussen

Activiteit	Doel en doelgroep	Partners en uitvoerenden	Resultaat
Examenbureau	<p>Doel: alle administratieve werkzaamheden t.b.v. de muziekexamens bij de</p> <ul style="list-style-type: none"> - erkende opleidingen - opleidingen tot erkende certificering buitenschoolse opleidingen (via de LMO's). <p>Doelgroep: leerlingen (van jong tot oud) die muzikles hebben en een opleiding afsluiten met het behalen van een diploma (A, B, C of D).</p>	<p>Samenwerkende partners:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ongeveer 135 erkende opleidingen (muziekscholen) - ongeveer 20 opleidingen tot erkende certificering <p>3 landelijke muziekorganisaties (FKM, KNFM en NFCM)</p> <p>Jan van den Eijnden, Patricia Kramer-Boon</p>	<p>Aantal examens per jaar:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ongeveer 7350 examens bij de erkende opleidingen - ongeveer 360 examens bij de opleiding tot erkende certificering - ongeveer 2600 examens bij de buitenschoolse opleidingen
Inspectietaken	<p>Overname taken van Inspectie AK/KE door Platform voor Amateurkunst; herinrichting systeem aansturing en afspraken met veld en betrokkenen; doorgang van examens en opleidingen.</p>	<p>Inspectie v.h. Onderwijs Cultuureducatie, LCA, SBA, Theaterwerk NL, PAK</p> <p>Projectteam Unisono: Jan van den Eijnden, Piet Roorda</p>	<p>Oprichting Commissie Educatie Amateurkunst, stuurgroep waarderingskader, convenant met Inspectie, afstemming met LMO's en de Kunstconnectie, herziening convenanten met andere opleidingscentra, voortzetting examinering, aanpassing diploma's, instructie gecommiteerden</p>
Herfstcursus kinderkoördirigenten	<p>Doel: jaarlijkse ontwikkeldagen voor dirigenten die in het onderwijs of daarbuiten met kinderen en in het bijzonder met kinderkoren werken</p>	<p>Docententeam: Silvère van Lieshout, Marijke van Klaveren, Wilma ten Wolde, Suzanne Verburg; ondersteuning van Saskia Kruysse</p>	<p>Uitvoering van de cursus was zeer succesvol. Zeer gemotiveerde groep deelnemers. 26 cursisten, 9 workshopdeelnemers.</p>

(Kader-)opleidingen en cursussen

Activiteit	Doel en doelgroep	Partners en uitvoerenden	Resultaat
Opleiding voor kinderkoördirigenten Plaats: Zaandam	Doel: Training en scholing van dirigenten die een kinderkoor leiden.	Stuurgroep NSGV – SLSK en stafmedewerker RK vocale kerkmuziek	Cursus is afgerond met 16 deelnemers.
Kurt Thomas Cursus en Masterclass 2002	Doel: intensieve cursus voor koördirigenten op 5 verschillende niveaus. Doelgroepen: van beginnende tot gevorderde dirigenten / jonge professionals	Docententeam 2002: Daan Admiraal, Hans Leenders, Nicolas Mansfield, Gilles Michels, Daniël Reuss, Jos van der Sijde, Jos van Veldhoven, Rob Vermeulen. Projectteam: Gilles Michels (cursusleider), Harold Lenselink (Unisono), Annette Schautt (zakelijke leiding), Martha van Keulen.	Uitvoering in 2002 zeer geslaagd: 87 deelnemers in niveaus 1 t/m 5, 15 deelnemers ensemblecoaching, 9 deelnemers in de Masterclass met Marcus Creed. Twee fraaie slotuitvoeringen. Van de Kurt Thomas Cursus is een bijzonder verslag beschikbaar.
Meerjarige Dirigenten Opleiding	Doel: opleiding tot amateur-koördirigent.	Samenwerking met Kreatio Thorn, Centrum voor de Kunsten A7 Heerenveen, Muziek- en Danscentrum Muzehof Zutphen, Artiance, centrum voor de Kunsten Alkmaar, Centrum voor Kunst en Cultuur Zoetermeer, KCO Zwolle, SKCG Arnhem. Harold Lenselink, Yvonne Nobel.	Start nieuwe opleidingsplaatsen in Alkmaar, Zutphen, Zoetermeer, Tilburg Totaal aantal deelnemers op 7 plaatsen: 90
Ontwikkeling en begeleiding Kerkmusicus III / Meerjarige Dirigentenopleiding (RK)	Doel: ontwikkelen van de opleiding Kerkmusicus III. Bijzonder was het overleg met Pieter Mostert (nieuwe opzet MDO).	Diverse vestigingsplaatsen Siem Groot, Yvonne Nobel	Veelvuldig contact met de KMIII-opleiding in het land. Thorn ontwikkelt zich goed; Zutphen baart zorgen. Resultaat: Teleurstellend waren de resultaten om nieuwe vestigingsplaatsen MDO / KMIII te realiseren (Randstad, Zuidwest Nederland).

(Kader-)opleidingen en cursussen

Activiteit	Doel en doelgroep	Partners en uitvoerenden	Resultaat
Cursus repetitietechniek koordirigenten	Doel: Bewustmaking van communicatie- en muzikale aspecten bij het repeteren. Doelgroep: gevorderde koordirigenten.	Stem company, Pim Brackenhoff, Louis Buskens. Oane Wierdsma, Pim Brackenhoff, Louis Buskens, Harold Lenselink	Resultaat: Realisatie eerste cursus 2002/2003 20 deelnemers. Evaluatie zeer positief
Basiscursus lichte muziek vocaal Tijd: jan-mrt Standplaats: Arnhem	Introductie voor koordirigenten die zich oriënteren op de lichte vocale muziek; opstap voor de Specialisatie Opleiding Lichte Muziek. Kennismaking met de verschillende aspecten van de lichte muziek. Gericht op koordirigenten en – zangers.	Unisono / SKCG Kunstencentra Overijssel en Flevoland Projectteam: Tijs Krammer, Ronald Becker, Arend Nijhuis, Hans van den Brand	Resultaat: Basiscompetentie dirigent licht-vocaal 17 deelnemers. Dit was de vierde cursus in een reeks regionale cursussen, die in 2003 wordt voortgezet.
Vocal Jazz Days 2002 Tijd: augustus Standplaats: Soesterberg	Zingen van vocal jazz en poprepertoire in uiteenlopende bezettingen. Kennismaking met specifieke aspecten van de lichte vocale muziek. Ontmoeting van koorzangers en dirigenten uit verschillende landen. Doelgroep: zangers, ensembleleiders en dirigenten.	Samenwerkingspartners: Unisono/KBZON Projectteam: Annelies Barth, Barbara Witteman, Frans Walter, Harold Lenselink, Hans van den Brand Dirigenten: Harold Lenselink, Hans van den Brand en Phil Mattson (USA). Workshopleider: Peder Karlsson (SE). Combo: Johan Rooze, Roeland Dol en Remco van Schaik	Resultaat: Aantal deelnemers: 76, van wie 50 % dirigenten uit NL, B,F CH,D, USA en Curacao. Instudering en uitwerking van 20 werken. Workshops over vocal percussion, interpretatie en repetitietechniek. Individuele stemcoaching. Evaluatie zeer positief.

(Kader-)opleidingen en cursussen

Activiteit	Doel en doelgroep	Partners en uitvoerenden	Resultaat
Ontwikkeling en planning cursussen ensemble-solozang muziektheater	Doel: 4 basiscursussen op diverse plaatsen in het land, voor relatief jonge zangers (16-45 jr) om zich te bekwamen in het zingen en acteren van ensemble- en kleine solorollen in het muziektheater. Cursusduur: ongeveer 40 uren.	I.s.m. met BOOG-Nederland (waarvoor projectsubsidie UNISONO) en: HET DOMEIN (muziekschool Arnhem) voorjaar 2003 Muziekschool Hengelo voorjaar 2003 CvA Tilburg najaar 2003 De Kunst Alkmaar najaar 2004 Projectteam: De desbetreffende bovengenoemde partners en Hans Lamers (algehele artistieke en organisatorische leiding), Mariëlle Vester (Domein), Louise Werner (Hengelo).	Resultaat: 4 cursusplaatsen bij muziekscholen en centra voor amateurkunst. Aantal deelnemers: max. 16.
Studiedag rond: "Lied van de Eeuw", een nieuwe theatrale compositie van Huub Oosterhuis en Tom Löwenthal Tijd: 30-11-2002, Felix Meritis te Amsterdam	Doel: Belangstelling te wekken voor dit hedendaagse thema en oratorium. Doelgroep: dirigenten en besturen.	I.s.m.: Unie KBO, St.Leerhuis en Liturgie Projectteam: Marieke van de Ven (Unie KBO) Hans Lamers, Huub Oosterhuis, Tom Löwenthal en Bart Oomen (Theatrale vormgeving)	250 deelnemers.
Cursus basisvaardigheden cantoraat	Doel: basale deskundigheidsbevordering voor cantores in protestantse kerken (nieuwe cursusconcept). Doelgroep: cantorijdirigenten (cantores) die nog maar weinig vaardigheden bezitten.	Samenwerkingspartner: beleidsmedewerker kerkmuziek van de SoW-kerken.	Resultaat: Een tiental cursisten volgden het traject in de periode januari-juni. Kernbegrippen zijn <i>coaching on the spot</i> , studiedagen, persoonlijk studieprogramma en gerichte adviezen voor een vervolgtraject.

(Kader-)opleidingen en cursussen

Activiteit	Doel en doelgroep	Partners en uitvoerenden	Resultaat
Vorbereiding studiedag Improvisatie in de Liturgie	Resultaat van een project rondom dit thema. Doel: studiedag begin 2003.	Stafmedewerker kerkmuziek	Studiedag begin 2003
Coördinatie, supervisie en ontwikkeling Koristenopleiding	Opleidingsdoel is scholing van koorzangers en daardoor kwaliteitsverbetering koorzang. Doelgroep: koorzangers.	Samenwerkingspartners: Centra voor kunsteducatie, De Kunstconnectie	Examens: aantallen: 124 A kandidaten (107 geslaagd), 61 B (51), 19 C (16) Totaal: 204 kandidaten/ 174 geslaagd
Gecommitteerdendag koristenopleiding	Afstemming gang van zaken rond koristenexamens Voor het eerst met de gecommitteerden van de koristenopleiding.	Stafmedewerker Piet Roorda	Uitgenodigd 22, aanwezig: 11 Dit was de eerste keer. Gesproken over: gang van zaken bij examens, rol van gecommitteerden, aanzet tot reglement, rapportageformulieren.
Pilots koorscholing muziektheater	Doel: koorzangers in het muziektheater (opera, operette en musical) trainen op vocaal en theateraal gebied. Einddoel is ook om in 2003 te komen tot een aantal aanbevelingen die verwerkt worden in het bestaande leerplan koorscholing.	I.s.m. BOOG Nederland (waarvoor subsidiebijdrage van Unisono) en vier regionale districten: Oost, Noord-Holland, Zuid-Holland, Utrecht. Projectteam: Hans Lamers (coördinatie en hoofddocent), Eva Scholtens (stemvorming) Aga de Wit, Dick van Ommen en Marianne Veldkamp-Vieberink (spel, regie en choreografie) Harrie Poulssen en Frank Litjens (dirigenten). Daarnaast een organisatorische bijdrage van het betreffende districtsbestuur.	Resultaten: 158 deelnemers in vier regio's. - Januari 2002: werkweekend Beekbergen: 45 dn. - Februari 2002: werkweekend Utrecht: 45 dn. - April 2002: werkweekend Heerhugowaard: 22 dn. - Mei 2002: werkweekend Beekbergen: 46 dn.

(Kader-)opleidingen en cursussen

Activiteit	Doel en doelgroep	Partners en uitvoerenden	Resultaat
Applicatieopleiding, uitgevoerd door De Lindenberg, Nijmegen	Begeleiding van uitvoering versnelde opleiding amateur-koördirectie voor vakmusici. Taak overgenomen door stafmedewerker RK vocaal wegens uitvallen Ton Braas.	De Lindenberg (Nijmegen) - Mark Versteeg e.a.	Resultaten: De opleiding (2001-2002) is goed afgerond. Er is een nieuwe opleiding van start gegaan (begin 2003). Unisono blijft op afstand betrokken. Deelnemers:14
Nieuwe opleiding Kerkmusicus III (protestants)	Doel: modulering van de protestantse variant van de opleiding tot bevoegdheidsverklaring Kerkmusicus III.	Stafmedewerker Ruessink maakt deel uit van een breed samengestelde commissie	Presentatie van eerste modulen van nieuwe opleiding Kerkmusicus III (protestants) aan werkveld
Specialisatie-opleiding Gregoriaans	Voorbereiding van de start van de specialisatieopleiding Gregoriaans voor koördirigenten.	Samenwerking met het Conservatorium van Maastricht en de muziekschool Eindhoven. Stafmedewerker RK kerkmuziek	Resultaat: Hans Leenders (Maastricht) is bereid gevonden als cursusleider de specialisatie-opleiding te gaan verzorgen. Een stap voorwaarts in een proces dat geen hoge prioriteit heeft gekregen. Start in 2003 (najaar).

Onderzoek en ontwikkeling

Activiteit	Doel en doelgroep	Partners en uitvoerenden	Resultaat
Opzet zomeropera 2003-2004	Doel: landelijk muziektheaterfestival	Stichting "Nieuwe Gronden" (Johnny Kuiper) te Almere en stafmedewerker Hans Lamers	Resultaat: oriëntatie voortraject, eerste samenwerkingsproject voor 2003 Resultaat: ondersteuning dag van het amateur muziektheater
Werkgroep Kind Koor en Kerk en studiedag kinderkoor april 2002	Doel: structurele aandacht voor de kinderkoorzang, de scholing, opleiding en vorming van kinderkoordirigenten en het geven van stimulans. Deelnemers: volwassenen en kinderen.	Overleg met de stuurgroep en een eenmalig jaarlijks overleg met regionale en diocesane contactpersonen. Siem Groot.	Resultaten: De werkgroep slaagde erin regionale werkgroepen op te richten voor de kinderkoorzang. Meer concrete activiteiten in de regio. Aan de studiedag namen ruim 140 volwassenen deel en eenzelfde aantal kinderen.
Afronding grootschalig onderzoek naar de behoefte naar (bij)scholingsactiviteiten voor dirigenten van kerkelijke kinderkoren.	Doel: nagaan welke activiteiten organisaties ontplooiën m.b.t. de opleiding of educatie in het algemeen van dirigenten voor een kinderkoor; daardoor cursussen beter te kunnen afstemmen op de doelgroep; data toegankelijk maken voor anderen.	Stuurgroep SLSK/NSGV. Hiervan is steunfunctionaris protestantse vocale kerkmuziek, Wim Ruessink, secretaris.	Bestandopname heeft plaatsgevonden middels onderzoek bij ruim 200 instellingen (muziekscholen, Pabo's, centra voor kunst en cultuur, steunpunten enz.) en organisaties (vnl. kerkmuziekorganisaties en bonden) De stuurgroep gebruikt de uitkomsten van het onderzoek om cursussen beter op te zetten (vnl. meer samenwerking met derden) en om beleid op de middellange termijn mee te maken. De uitkomsten worden als een soort Helpdesk toegankelijk gemaakt voor derden.

Onderzoek en ontwikkeling

Activiteit	Doel en doelgroep	Partners en uitvoerenden	Resultaat
Steun aan - de jeugd- en jongerenmuziekdagen - een bijeenkomst van regionale contactpersonen - een landelijke studiedag - de Lutherse werkweek voor kerkmuziek		Samenwerking met: - St. Lutherse Kerkmuziekweek	75 deelnemers 25 deelnemers 100 deelnemers 100 deelnemers
Afronding onderzoek Werkgroep OPA: Opleiding Professionals en Amateurs (Kerkmuziek)	Doel: Vaststelling eisen voor opleiding Kerkmusicus III. Resultaat:	Stafmedewerker RK vocale kerkmuziek en werkgroep Opleiding Professionals en Amateurs (Kerkmuziek)	De werkgroep OPA heeft het overleg over de eisen KMIII afgerond. De verwerking van het resultaat in de beleidsnota Kerkmusicus vraagt nu aandacht.
Onderzoek naar het aanbod aan scholing van kinderkoördinatoren in Nederlandse kerken	Doel: inventarisatie van plaatsen waar een aanbod wordt gedaan voor dirigenten van kinderkoren; deze inventarisatie biedt de gegevens voor verdere regionale actie.	Partners: de SLSK, de NSGV alsmede de werkgroep Kind, Koor en Kerk. Stafmedewerkers kerkmuziek.	Resultaat: de inventarisatie is voltooid; verkrijgbaar bij Unisono en verspreid bij de partners van het project.

Onderzoek en ontwikkeling

Activiteit	Doel en doelgroep	Partners en uitvoerenden	Resultaat
Onderzoek koristenopleiding	<p>Doel: beeld krijgen van functioneren en doelmatigheid van de koristenopleiding en van het lesmateriaal</p> <p>Doelgroep: (oud) cursisten die de cursus gevolgd hebben in 2000, 2001 of 2002; docenten en mensen die de Docentschap Koristenopleiding gevolgd hebben</p>	<p>Samenwerkingspartners: IVLOS (onderzoeksinstituut), Centra voor kunsteducatie, een aantal koren. Stafmedewerker Piet Roorda.</p>	<p>Aantallen: via muziekscholen en koren zijn 324 enquêtes naar cursisten verstuurd, rechtstreeks vanuit Unisono 349. Ontvangen: 331</p> <p>Naar 81 docenten is de enquête toegestuurd. Ontvangen: 37</p> <p>O.h.a. tevredenheid bij de opleiding.</p> <p>Verbeterpunten: opleidingen meer op maat, Werkboeken verbeteren, koorwereld beter bereiken</p>
Onderzoek nieuwe opleidingen Docentschap Koristenopleiding	<p>Doel: bijscholing voor koristenopleiding</p> <p>Doelgroep: vakmusici met affiniteit met koorzang</p> <p>Voorlopige resultaten:</p>	<p>Centrum voor Amateurkunst, Tilburg De Kunst, Alkmaar. Piet Roorda.</p>	<p>Overleg met Noord-Holland en Noord-Brabant over opleidingen. Het bleek dat er de meeste behoefte is aan korte cursussen, met name op het gebied van de stemvorming. Met name daarom is een complete Docentschap koristenopleiding vooralsnog niet gestart. In Noord-Holland is een begin gemaakt met een onderzoek naar de wenselijkheid van de opleiding, maar door drukke werkzaamheden van beide partijen is dit niet afgerond.</p>
Notitie Docentschap Koristenopleiding	<p>Doel: verbeteren en (her)structureren Docentschap Koristenopleiding</p>	<p>Kunstencentrum Helmond/Tony Klaasen Stafmedewerker Piet Roorda.</p>	<p>Een notitie van de hand van Tony Klaasen kan de basis vormen voor een herziening van het raamleerplan van de docentschapopleiding. Dit wordt in 2003 nader uitgewerkt.</p>

Onderzoek en ontwikkeling

Activiteit	Doel en doelgroep	Partners en uitvoerenden	Resultaat
Werkgroep Liturgische Muziek	<p>Doel: voorzien in achtergrondinformatie en concrete composities op het terrein van de kerkmuziek</p> <p>Doordat het Fonds Liturgische Gezangen (voorlopig?) op non-actief staat, zijn twee projecten 'in de ijskast gezet' (Evangelieliederen en Antwoordpsalmenproject).</p> <p>Er is gestudeerd op 'toekomstige vormen van kerkmuziek i.v.m. de inculturatie van de eredienst'.</p>	<p>Samenwerking met het Fonds Liturgische Gezangen en de redactie van het tijdschrift Continuo.</p> <p>Stafmedewerker Siem Groot.</p>	<p>Resultaten: 5 Bijeenkomsten</p> <p>Aan de orde zijn geweest: nieuwe composities van Aart de Kort, Jan Böhmer, Hans Leenders, Jan Raas, Christiaan Winter en Rob Goorhuis alsmede Albert Arens.</p> <p>Een publicatie is voorbereid m.b.t. het gebruik van mechanische muziek tijdens de viering van de liturgie.</p>
Ontwikkeling aanbod voor organisten	<p>Doel: stijlgetrouw improviseren in de liturgie.</p>	<p>Stafmedewerker Siem Groot.</p>	<p>Resultaat: De opleiding van trainers (docenten) is geprogrammeerd.</p>
IOLM: Interdiocesaan Overleg Liturgische Muziek	<p>Doel: informatie en afstemming van activiteiten t.a.v. kerkmuzikale opleiding van de professionele werkers in het pastoraat, gezangen bij het vormsel, het jubileum van de NSGV.</p>	<p>Stafmedewerker RK vocale kerkmuziek en stafmedewerkers van diocesane (regionale) en landelijke instellingen voor kerkmuziek, koren en andere musici.</p>	<p>Viermaal overleg per jaar.</p>

Onderzoek en ontwikkeling

Activiteit	Doel en doelgroep	Partners en uitvoerenden	Resultaat
Onderzoek repertoire liturgie	Doel: onderzoek naar feitelijk gebruik van repertoire in liturgie.	Overleg met onderzoeksbureau KASKI en met mogelijke participanten (uitgevers, NSGV, BUMA).	Er is nog geen overeenstemming bereikt over de aard en de grootte van het onderzoek. Wordt in 2003 vervolgd.
COMPAM: overleg over compositieopdrachten amateurmuziek	Doel: toekenning en vervolgactiviteiten compositieopdrachten.	Partners: MGN, Commissie van Advies, selectiecommissie. Siem Groot, Hans Heimans, Hilbrand Adema	Resultaten: Een bewerkelijk en moeizaam proces: in het bijzonder is veel tijd besteed aan het formuleren van procesgang en procedure van aanvraag en behandeling van aanvragen. Inhoudelijke criteria zijn ontwikkeld. Ook zijn opdrachten uitgezet, in de koorsector breder dan in het verleden, voor de andere sectoren volgens het beproefde recept. Aantal opdrachten: 33

Onderzoek en ontwikkeling

Activiteit	Doel en doelgroep	Partners en uitvoerenden	Resultaat
<p>Concoursrepertoire hafabra, drumbandsector en solistenwedstrijden</p>	<p>Doel: Selecteren van nieuwe composities. Toetsen op geschiktheid voor concoursen voor de HaFaBra-, de drumbandsector en de solistenwedstrijden.</p>	<p>Samenwerkingspartners: FKM, NFCM, KNFM, Commissie NBK</p> <p>Projectteam: Beoordelingscommissie repertorium HaFaBra: Joop Boerstoel, Rob Goorhuis, Maurice Hamers, Pierre Kuipers, Danny Oosterman, Luuk Tuinstra en Rieks van der Velde</p> <p>Beoordelingscommissie mars- en podiumrepertorium: Vincent Cox, Gerard van de Kolk, Theo van Kruistum, Jo Zinzen, Rob Balffoort, Ruud Böhmer, Jos Stoffels, Augus Thissen, Rob Janssen en Andries Renema.</p> <p>Consulenten Jan van den Eijnden, Henk Smit.</p>	<p>Resultaten: In 2002 werd het klein repertorium voor de HaFaBra samengesteld. Via de LMO's worden deze onder de verenigingen en dirigenten verspreid. Daarnaast heeft publicatie van het klein repertorium plaatsgevonden op de website.</p> <p>In 2002 werd eveneens het repertorium voor de mars- en podiumwedstrijden voor de drumbandsector samengesteld. Ook dit repertorium werd onder alle verenigingen in het land via de LMO's verspreid.</p> <p>Naast deze repertoria werden ook veel werken voor concertwedstrijden HaFaBra, mars- en podiumwedstrijden en solistenwedstrijden incidenteel door de diverse commissies beoordeeld.</p> <p>In 2002 stelde de repertoriumcommissie van Unisono, in samenwerking met de taakgroep Nederlandse Brassband Kampioenschappen, lijsten voor de Brassbandkampioenschappen samen.</p> <p>Ook werd ten behoeve van de Fanfare Kampioenschappen van de NFCM de lijst met verplichte werken voor het jaar 2003 door Unisono samengesteld.</p>

Onderzoek en ontwikkeling

Activiteit	Doel en doelgroep	Partners en uitvoerenden	Resultaat
<p>Technische Commissie Show</p>	<p>Doel: "Het op landelijk niveau bieden van technisch inhoudelijke ondersteuning, faciliteiten en kennis aan de sector Showkorpsen, waarbij het uiteindelijke doel is (nieuwe) ontwikkelingen te stimuleren en deskundigheid te bevorderen en daarmee bijdragen aan een goed imago van deze sector"</p> <p>De landelijke Technische Commissie Show van Unisono (TCS) heeft ten aanzien van de sector Show de volgende Verantwoordelijkheidsgebieden: reglementering; Jury; Professionalisering van het kader.</p>	<p>Samenwerkingspartners: LMO's en BvO (leden van commissie zijn voorgedragen door deze organisaties en met deze organisaties vindt steeds overleg plaats over de ontwikkelingen). Leden van de TCS zijn: Sietze Bandringa, Paul Doop, Piet van Houten, Marinus Vuijk en Henk Rosendal. De commissie functioneert onder voorzitterschap van de consulent Unisono, Henk Smit.</p>	<p>In 2002 heeft de TCS vier maal vergaderd. De TCS heeft de clinic voor showinstructie voorbereid, heeft voorstellen geformuleerd met betrekking tot de reglementswijzigingen en heeft de LMO's geïnformeerd over de procedures en profielen om te komen tot een geheel vernieuwde jurylijst voor de showsector. Dit zal in het eerste kwartaal van 2003 worden afgerond.</p> <p>Ook heeft de TCS in 2002 een handleiding voor de Showjuryleden samengesteld. De vernieuwde reglementering alsmede de handleiding voor showjury is tijdens een bijeenkomst in de eerste helft van 2002 uitgelegd. Bij deze bijeenkomst waren ongeveer 30 juryleden en 100 andere belangstellenden uit de showbandsector (instructieteams en bestuursvertegenwoordigers) alsmede de afgevaardigden van de LMO's aanwezig.</p> <p>In juni heeft de TCS gesprekken gehad met nieuwe juryleden. Deze zijn gescreend en sommigen hebben een praktijk test gedaan. Tijdens de Open Lucht Showchampionships van de CBSD hebben deze juryleden onder leiding van de consulent een stage gedaan. Allen zijn positief bevonden en zullen in 2003 op de jurylijst worden geplaatst.</p> <p>In november heeft een delegatie van de TCS (Paul Doop en de consulent) een gesprek gehad met de organisatie van 'Nationaal Showkorps Nederland'. Er zijn met betrekking tot repertoire en fondsenwerving adviezen gegeven en in 2003 zal e.e.a. worden voortgezet.</p>

Onderzoek en ontwikkeling

Activiteit	Doel en doelgroep	Partners en uitvoerenden	Resultaat
Ontwikkeling nieuwe reglementen HaFaBra	Ontwikkeling van een nieuw concourssysteem voor de hafabra sector die aansluit bij de huidige wensen van het werkveld. Doelgroep: De gehele hafabra-sector en haar dirigenten.	Samenwerkingspartners: De drie LMO's. Consulent namens Unisono: Dick Bolt.	Door Unisono is Dick Bolt als extern deskundige aangetrokken dit project te leiden. De consulent heeft vergadering bezocht om de visie van de repertoriumcommissie naar voren te brengen. Project zal waarschijnlijk in 2003 worden afgerond.
Masterplan drum- en showbands	In kaart brengen van de situatie en de wensen van de Nederlandse drum- en showbands teneinde zicht te krijgen op de sector en het beleid hierop af te stemmen. Doelgroep: Gehele drum- en showbandsector.	Samenwerkingspartners: De drie LMO's en de BvO. Consulent Henk Smit.	In 2002 werd een concept samengesteld op basis van de veldraadpleging die Charles van Zanten als projectleider heeft gehouden. Door de controversie Unisono – LMO's heeft het project vertraging opgelopen. Het masterplan zal in 2003 verschijnen.
Evaluatie middenkader Zwolle, Hoorn, Groningen, Arhem, Tilburg	Evaluatie middenkader en follow up Doelgroepen: kader twirl en majorette.	Samenwerkingspartners: Stichting kunst en cultuur Gelderland, Centrum voor de Amateurkunst Tilburg, vakdocenten (dans, muziek, fysiotherapeuten, baton) Projectteam: Henriëtte Wachelder	Na 5 succesvolle kaderopleidingen evalueren met betrokken vakdocenten en deelnemers van de diverse cursussen. In 2003 zullen de gemaakte opmerkingen worden verwerkt en het lesboek middenkader waar nodig worden aangepast.

Onderzoek en ontwikkeling

Activiteit	Doel en doelgroep	Partners en uitvoerenden	Resultaat
Commissie juryzaken twirl en majorette	Commissie signaleert knelpunten en bespreekt ontwikkelingen binnen het concourssysteem. Zij agendeert de inhoud van de jaarlijkse twee jurydagen. Doelgroepen: deelnemers concoursen (ca. 3.000).	Projectteam: Ria Boonstra, Annelies van Kempen, Wil van Schalen, Dion Hoppenbrouwer, Henriëtte Wachelder	Vier bijeenkomsten gerealiseerd. Behandeld zijn lopende zaken in het concours-circuit, mogelijke aanpassingen van een concoursreglement en opleidingen voor juryleden (coaching nieuwe juryleden).
Commissie algemene majorettezaken	Communicatie tussen Unisono en de landelijke muziek organisaties m.b.t (inhoudelijke) ontwikkelingen binnen de 'twima'-wereld. Deze commissie komt 2 maal per jaar bij elkaar (voor – en najaar). Zij stelt jaarlijks de jurylijst vast. Doelgroepen: majorettes en twirlers	Samenwerkingspartners: KNFM, NFCM. FKM Projectteam; Gerrie Kisters, Dick Ligt, Lucia de Vrede, Joke Kolthof en Henriëtte Wachelder	Aantal bijeenkomsten 2002: een bijeenkomst in plaats van de reguliere twee bijeenkomsten. Hier stonden vooral het opleidingstraject algemeen en het opleidingswezen voor het hogere kader centraal.
Informatie website twirl en majorette	Doel: informatie via de computer over opleidingen en activiteiten, kaderbulletin. Doelgroepen: twirlers en majorettes	Projectteam: Henk Smit, Rinus Vuijk, Henriëtte Wachelder	Maandelijks is de informatie op de website bijgewerkt. Deze vorm van informatie leidde ook tot feedback via e-mail.

Onderzoek en ontwikkeling

Activiteit	Doel en doelgroep	Partners en uitvoerenden	Resultaat
Samenwerking LCA en dansconsulenten	Doel: registreren van overlap binnen het Raamleerplan en overige activiteiten, komen tot kruisbestuivingen. Doelgroepen: amateurdansers-twima	Samenwerkingspartners: LCA en dansconsulenten Projectteam: Wies Rosenboom, Pauline Kolsteeg, Henriëtte Wachelder	Het overleg ging m.n. over de integratie van de LCA-cursus "Beweeg de danser" in het opleidingspakket van Unisono en LMO's en over uitwisseling van artikelen over dans, twirl en majorette. Ook wordt naar aanleiding hiervan onderzocht of Unisono een rol kan spelen in manifestaties van de wereldorganisatie "Child and Dance" in Nederland (2006).
Ontwikkeling multidisciplinair in het kader van Kinderboekenweek	Doel: komen tot projecten voor de nieuwe functie multi disciplinair, o.a. het project rondom de kinderboekenweek. Doelgroepen: jongeren en amateurmuziek	Samenwerkingspartners: Tilburgse dans- en muziekschool Projectteam: Hans Lamers, Maartje Coppes (tdms), Henriëtte Wachelder	De samenwerking zal vermoedelijk leiden tot publicatie van een CD en een boekwerk. Unisono's rol is die van netwerkorganisatie: samenwerking met een groeiend aantal provinciale partners.
Onderzoek koorbegeleidingen	Er is behoefte aan inzicht met betrekking tot koorbegeleidingen door orkesten in Nederland. Hiertoe wordt een onderzoek uitgevoerd, waarna aanbevelingen voor oplossing van knelpunten worden gedaan.	Ministerie van OCenW / directeur Unisono	Ministerie is bereid onderzoek hiernaar te laten verrichten. Opdrachtgever is Unisono. Onderzoek wordt medio 2003 afgerond.

Onderzoek en ontwikkeling

Activiteit	Doel en doelgroep	Partners en uitvoerenden	Resultaat
Landelijk overleg met provinciale consulenten amateurmuziek	Afstemming in programma's, opleidingen, thematische accenten en informatie-uitwisseling tussen de provinciale consulenten onderling en tussen hen en Unisono.	CvA Tilburg (NB), KCO (Ov.), De Kubus (Flv.), De Kunst (NH), Kunstgebouw (ZH), SKVR (R'dam), Keunstwurk (Frl.), Scoop (Zld.), SKCG (Gld.), Symbiose (Lb). Sector O&O van Unisono; directie.	Naast de totstandkoming van Unisono waren de situatie in de verschillende landsdelen en het opleidingswezen de voornaamste agendapunten. Intensivering van het overleg in 2003 werd voorbereid, met name op de gebieden van jeugdbeleid en opleidingen..
Secretariaat en contactadres Vereniging van Nederlandse Korenorganisaties	Doel: Unisono biedt betaalde steun aan de VNK t.b.v. afstemming van beleid in de vereniging en koppeling tussen activiteiten van vereniging en steunorganisatie.	11 lidorganisaties, vijf toezienend leden, medewerkster Ingrid Oosthoek als VNK-secretaresse, directeur Unisono.	De VNK is als organisatie vooralsnog voortgezet. Zij oriënteert zich op haar taken en inhoudelijke doelstellingen. Met hulp van directeur Unisono is in 2002 over een nieuw contract met de BUMA onderhandeld. Enkele VNK-organisaties wensen meer samen te werken op het gebied van de bibliotheekvoorzieningen. Hiertoe zal een haalbaarheidsanalyse worden uitgevoerd. Verschillende VNK-organisaties werken nu samen aan een nieuw Nederlands Koorfestival. VNK vaardigde drie personen af naar de Adviesraad Unisono.
Netwerk Vereniging LOAM	Unisono biedt steun aan de Vereniging t.b.v. afstemming van beleid in de vereniging en koppeling tussen activiteiten van vereniging en steunorganisatie.	14 leden; bedrijfsmatige steun; gezamenlijk blad Akkoord en redactie Akkoord o.l.v. Lida Schepers. Inhoudelijke afstemming: Hans Heimans.	De vereniging kwam vijf maal bijeen. Ze gaf Unisono een "testament" mee, waarin zij haar belangen opsomde. Met diverse verenigingen werd afzonderlijk overleg gevoerd. De VLOAM vaardigde drie personen af naar de Adviesraad Unisono.

Onderzoek en ontwikkeling

Activiteit	Doel en doelgroep	Partners en uitvoerenden	Resultaat
Platform van Landelijke Muziekorganisaties	Afstemmingsplatform tussen de muziekbonden in de hofabra. Tevens overleg- en afstemmingsforum voor Unisono en LMO's.	FKM, KNFM, NFCM, Unisono. Directeur Unisono en Hoofd reglementering opleidingen.	Tussen Unisono en de leden van het Platform werd een akkoord gesloten over de punten waarop directe samenwerking plaatsvindt. Dit zijn opleidingen, raamleerplannen, concoursreglementen, repertoria en jurycolleges. Eind december vond een eerste overleg plaats.

Evenementen

Activiteit	Doel en doelgroep	Partners en uitvoerenden	Resultaat
Nationaal Kinderkoor Festival Tijd: juni 2002 Standplaats: Bussum	Ontmoeting en wedstrijd voor kinderkoren in diverse categorieën; koren worden positief-critisch beoordeeld door een deskundige jury. Het gaat om Nederlandse kinderkoren.	Samenwerkingspartners: Unisono KCZB Projectteam: bestuur KCZB, Silvère van Lieshout, Hans van den Brand Jury: Jos Vermunt, Marijke Coghe (B), Kurt Bikkembergs (B), Vic Nees (B) Juryvoorzitter: Hans van den Brand	Resultaat: bestandopname van kinderkoren in Nederland. Artistieke uitvoering van diverse repertoire, beoordeeld door een vakkundige jury. Leuke, sfeervolle dag voor de kinderen. Insteek op presentatie en beweging, hetgeen tot verrassende optredens leidde. Aantal deelnemende koren: ca. 10 Aantal deelnemers: ca. 250 Aantal bezoekers: ca. 400
Grootschalig kerkmuziekproject: liedboekdag Zwolle	Grote repertoire dag voor kader, zangers en andere belangstellenden in protestantse kerken.	Steunfunctionaris als organisator, deskundige en manager nauw betrokken bij project i.s.m. SoW-kerken en Interkerkelijke Stichting voor het Kerklied (ISK).	Liedboekdag: 700 deelnemers
NCRV regionale kerkmuziekdagen, Deventer	Inzet is interessante muzikale programmering in een publieksgericht festival	Steunfunctionaris protestantse vocale kerkmuziek / NCRV	Kerkmuziekdagen: 3150 bezoekers
Swingpop 2002 Tijd: juni Standplaats: Hoogezand-Sappemeer	Steun aan een jaarlijkse ontmoeting voor een tiental popkoren. Koren positief-critisch laten beoordelen door een deskundige jury.	Samenwerkingspartners: Unisono Popkoor Swingpop BALK Projectteam: Wilma Steijn (Swingpop), Ko Burger (BALK), Hans van den Brand Juryleden: Johan Rooze en Ronald Becker	Resultaat: Aantal koren: 10 Aantal deelnemers: 900 Aantal bezoekers: ca. 450

Evenementen

Activiteit	Doel en doelgroep	Partners en uitvoerenden	Resultaat
Muziekscholenproject	Doel: brug slaan tussen muziekscholen en amateurmuziek Doelgroep: muziekscholen in Nederland	Samenwerkende partners: Stichting Volksmuziek Nederland, Klavar Vereniging Nederland, stichting Draailier en Doedelzak, Nederlandse Folk Harp Vereniging, Nederlands Verbond van Mandoline Orkesten, vereniging Huismuziek, Nederlandse Vereniging voor Accordeon en Mondharmonica, Nederlandse Enkel Riet Vereniging, Stichting Flutonica, Nederlandse Pijpers Gilde	Pilotprojecten gerealiseerd met de muziekscholen Groningen, Eindhoven en Rotterdam. Centrale invalshoek: volksmuziek en wereldmuziek. Uitgewerkte plannen voor continuering in 2003. Nieuwe samenwerking met muziekscholen in Tilburg, Maastricht, Zwolle (niet van de grond gekomen) en Nijmegen (combinatie met educatief project in regulier onderwijs)
Manifestatie Nieuw & Speelbaar	Doel: promotie en vergroten toegankelijkheid van speelbare en zingbare nieuwe muziek van Nederlandse bodem Doelgroep: individuele amateurmuzikanten en ensembles	Samenwerkende partners: MuziekGroep Nederland, CKE-muziekschool Eindhoven, Axes – podium voor hedendaagse muziek . Met medewerking van de componisten Jetse Bremer, Huba de Graaff, Mayke Nas, Leo Samama, Ben Wezel en Albert Wissink	Deelname door 65 muzikanten/zangers. Workshops onder leiding van de componist. Ten gehore brengen van alle composities. Wereldpremière van opdrachtstuk van Mayke Nas. Opname door Concertzender (uitzending 20 april 2003) Gratis cd voor deelnemers door MGN (project Onbekend maakt Onbemind)

Evenementen

Activiteit	Doel en doelgroep	Partners en uitvoerenden	Resultaat
Volksmuziekdag	Doel: promotie van volksmuziek, verlagen van drempels voor het zonder noten spelen. Doelgroep: Gevorderde muzikanten en zangers	Samenwerking met muziekschool Deventer, schouwburg Deventer en stichting Volksmuziek Nederland. Medewerking van de Balkan Zigeuner Feestband, accordeoniste Willie Buunk en Windkracht Acht	Zeven workshops, (gegroepeerd rond Iers, Nederlands en Balkan), 50 deelnemers. Lunchconcert door Windkracht Acht en de Balkan Zigeuner Feestband. Afsluitend optreden door alle workshopdeelnemers in de schouwburg Inhoudelijke samenwerking met muziekschool mager, terugloop aantal deelnemers ten opzichte van vorige jaren. Herbezinning op deze activiteit.
De Grote Muziek Dag	Doel: Stimulering muzikale activiteiten van jongeren, d.m.v. een grote hoeveelheid workshops en presentaties daarvan op één dag. Doelgroep: jongeren van 12-20	De Doelen, SKVR, VLS, B-producties. Projectteam: Daniël Bentveld, Berend Lenstra, Koos de Jong, Hans Heimans, Harold Lenselink	Resultaat: Realisatie artistieke inhoud van dit evenement. 300 deelnemers. Workshops variërend van bigband tot en met capoeira en van alternatieve percussie tot en met "One-day opera". Tevens uitvoering van de prijswinnaars van de Muziekolympiade.

Evenementen

Activiteit	Doel en doelgroep	Partners en uitvoerenden	Resultaat
International Vocal Group Festival Tilburg 2002 1 – 3 november	<p>Doelen: Bevordering van de lichte vocale muziek (vocal jazz, pop) d.m.v. ontmoeting tussen de amateur- en professionele wereld in concerten, workshops, clinics en presentaties. En: Het IVGFT2002 tot swingend en dynamisch centrum te maken, uniek in Europa. Streven naar grotere bekendheid in de koorwereld. Het IVGFT breed in de stad Tilburg zichtbaar maken.</p> <p>Doelgroepen Amateur jazz-, pop- en close harmony-groepen uit Nederland en buitenland, (concert-) bezoekers en liefhebbers van close-harmony, vocal jazz- en zangliefhebbers, koorzangers, muziekstudenten.</p>	<p>De organisatie van Europa's grootste evenement voor amateur jazz-, pop- en close harmony-groepen, was in handen van Unisono in samenwerking met BALK (Bond voor A Capella en Lichte Muziek).</p> <p>Projectteam Artistieke leiding: Hans van den Brand Zakelijke leiding: Annette Schautt Productie leiding: Jacqueline de Vries Adviseur en initiatiefnemer: Bert Eerden Adviseur vanuit BALK: Ko Burger Festivalbureau: Saskia Kruysse, Pepijn Lagerweij, Mieke Rovers, Elke Wijffels</p>	<p>Het IVGFT2002 was een driedaags evenement dat plaatsvond in de Concertzaal Tilburg, het Brabants Conservatorium, Jazzpodium Paradox en Het Cenakel. Het thema voor dit jaar was <i>Sing, Swing, Learn & Show</i>. Rode draad van het festival vormde de Contest tussen 41 vocal groups uit binnen- en buitenland. Tegelijkertijd waren er diverse andere activiteiten te bezoeken: workshops, masterclasses, clinics, repertoire sessies, open stage, vocal avenue, fringe programma en de top act (The New York Voices). In de afgelopen edities van het festival is een stijgende lijn zichtbaar geworden voor wat betreft het aantal en de kwaliteit van de deelnemende groepen, de kwaliteit van het repertoire en de publieke belangstelling. Ca. 500 deelnemers; Ca. 2000 bezoekers.</p> <p>Winnaars: Basic: Fem@il, dir. Jetse Bremer Advanced : Voice Noise, dir. Pepijn Lagerweij Top: Dekoor, dir. Johan Rooze</p>
Muziek Olympiade 2002 Tijd: januari-mei, uitvoering 16 november Standplaats: Utrecht en Rotterdam	<p>Doel: Jonge componisten (12 t/m 18) uitdagen om in de vorm van een wedstrijd een compositie rondom een thema te schrijven</p> <p>Uitvoering van de winnende composities tijdens DGMD 2002</p> <p>Doelgroep: jonge componisten</p>	<p>Samenwerkingspartners Unisono; Stichting Muziek Olympiade (VLS, SLO, Unisono), m.m.v. De Concertzender, De Grote Muziekdag/B-producties, Yamaha</p> <p>Projectteam: Bauke Schut/ Hans van den Brand, John Hausmans, Max de Boer, Jos Herfs, Jeroen Schrijner</p> <p>Juryleden: Huub de Vriend, Lorre Lynn Trytten</p>	<p>Resultaat: Aantal inzendingen: 35 Aantal winnaars: 9</p> <p>Uitvoering van de winnende stukken tijdens De Grote Muziekdag in De Doelen in Rotterdam.</p>

II.3 Internationale oriëntatie

Internationale oriëntatie			
Activiteit	Doel en doelgroep	Partners en uitvoerenden	Resultaat
Federatie Europa Cantat en festival BARCELONA 2003	(Nederlandse) bijdrage leveren aan Europees en wereldwijd netwerk van koren en hun organisaties in 42 landen.	Directeur Unisono is bestuurslid; Harold Lenselink is lid muziekcommissie (zie hieronder).	Lidmaatschap bestuur Europa Cantat en gelijknamig festival 2003. Diverse vergaderingen. Nauwe betrokkenheid bij opzet en organisatie festivals 2003 en 2006
Lidmaatschap Muziekcommissie Europa Cantat	Doel: Vooral tot stand brengen van de artistieke inhoud van het festival Europa Cantat in Barcelona, incl. Nederlandse inbreng (muziekkeus en dirigenten). Doelgroep: koren, dirigenten, zangers	Europese Federatie van Jonge Koren, alsmede koororganisaties uit alle Europese landen. Team: Hansruedi Kaempfen(CH), Christopher Simmons(GB), Sonja Greiner (D), Theodora Pavlovitch (B), Pep Prats(E), Dan Olof Stenlund (S), Erwin List (F).	Resultaat: Realisatie artistieke inhoud van het Europa Cantat festival in Barcelona. Aantal verwachte deelnemers: ruim 3000, waarbij voor de eerste keer ook 3 Nederlandse koren deelnemen. Een van de atelierleiders is de Nederlandse dirigent Hans Leenders. In samenwerking met Muziekuitgeverij Annie Bank en de Vermulst Stichting: compositiewedstrijd en uitvoering m.b.v. Nederlands Nationaal Jeugdkoor.
Arbeitsgemeinschaft Europäischer Chorverbände (AGEC)	Netwerk van vnl. Centraal-Europese korenorganisaties. Werkzaamheden: bezoek vergadering Muziekcommissie in Oostenrijk. Repertoire uitzoeken voor een 'Liederbuch' Stukken uitzoeken voor een promotie cd en het regelen van de rechten. Selectie voor voordracht Compositieprijs 2003.	Een tiental korenorganisaties of –federaties in Europa. Stafmedewerker Piet Roorda is lid van de muziekcommissie. Directeur en bestuur Unisono vertegenwoordigen de organisatie in de ledenvergadering.	Deelname aan ledenvergadering en Muziekcommissie. Titels en uitvoerenden op promotie-CD: Henk Badings: Stultitia viri. Uitvoerenden: The Gents o.l.v. Peter Dijkstra Daniel Ruyneman: De Roep. Uitvoerenden: Vocaal Ensemble Exicon Genomineerde compositie vanuit Nederland: Johan de Wit: Nacht

Internationale oriëntatie

Activiteit	Doel en doelgroep	Partners en uitvoerenden	Resultaat
Participatie in seminar European Music Council	Belangen- en discussieplatform voor representanten van muziekinstituten en –organisaties in Europa.	European Music Council (Bonn).	De afgevaardigden spraken in Brussel over de invloed en participatie van jongeren. Directeur Unisono trad op als dagvoorzitter. Er was een forse delegatie uit Nederland, onder twee jongeren, die door Unisono waren uitgenodigd. Een kerngroep van ca. 10 jonge mensen zal in Europees verband en op nationaal niveau actief worden.
Universa Laus (internationale organisatie voor RK kerkmuziek)	Doel: internationale ontwikkeling van RK kerkmuziek; informatie-uitwisseling. Resultaten: De taak als lid van het Presidium is dit jaar verzwaard door het onvoorziene vertrek van de secretaris-generaal. Overigens is het overleg verrijkend, de samenkomsten inspirerend.	Stafmedewerker RK kerkmuziek is lid Presidium	Geslaagd Congres in Lyon. Bijna 100 deelnemers uit 15 landen.
Bezoek aan de jaarlijkse conferentie van de International Association of Jazz Education Long Beach California Januari 2002	Deskundigheidsbevordering op het gebied van educatie lichte muziek.	IAJE Stafmedewerker Hans van den Brand	Resultaat: Update internationale contacten; kennismaking met nieuwe denkbeelden omtrent educatie en verruiming van repertoirekennis.

Internationale oriëntatie

Activiteit	Doel en doelgroep	Partners en uitvoerenden	Resultaat
Internationale oriëntatie drum, marching, show	Doel: Verbreding van netwerk en kennis.	In juli heeft consulent Henk Smit op persoonlijke titel, contacten gehad met de World Association Marching en Showbands. In december heeft de consulent de MidWest clinic in Chicago bezocht.	Hier werden met diverse deskundigen uit de wereld ervaringen uitgewisseld met betrekking tot opleidingen, training juryleden, rekrutering jeugd, ontwikkelingen repertoire. Met de Europese deelnemers werd gesproken over de oprichting van een Europese afdeling met als doel uitwisselen van kennis, organiseren van workshops en clinics en uitwisseling tussen showbands zodat jeugd met elkaar en met elkaars culturen in aanraking komt. Hier zijn diverse contacten gelegd voor o.a. het geven van clinics in Nederland. Ook werden hier vergaderingen van de WAMSB bezocht en werden verdere afspraken met deze organisatie gemaakt voor het opzetten van een Europese afdeling.

II.4 Studieactiviteiten personeel

Bijzondere studieactiviteiten personeel

Cursus Estill Voice Trainings System (32 uur)	Nieuwe mogelijkheden stemvorming onderzoeken	Stafmedewerker koristenopleiding	
Studiebijeenkomsten RK kerkmuziek en amateurmuziek	Reflectie op positie muziek in RK kerk en RK kerkmuziek in amateurmuziek.	Stafmedewerker RK kerkmuziek	Deelname aan studiedagen in binnen- en buitenland, met name symposia die de ontwikkeling van het profiel van de (amateur)kerkmusicus als onderwerp hadden.
Bedrijfskundeopleiding	Ontwikkeling begrippenkader en ontwikkelmodellen t.b.v. nieuwe organisatie	Leden MT Unisono / Slot & Partners bv	Cursus beantwoorde aan het doel.
Personeelsbijeenkomsten	Bespreking ontwikkelmogelijkheden en voortgang ontwikkeling Unisono	Directie, managementteam, personeelsvertegenwoordiging en personeel	Fusie heeft zich kunnen voltrekken met ieders inspraak en instemming.

II.5 TOEGEKENDE SUBSIDIES ACTIVITEITEN VOCAAL

Subsidies vocaal

Activiteit	Doel en doelgroep	Partners en uitvoerenden	Resultaat
BALK Initiatief Stemmenconcerten Voorjaarsfestival	BALK heeft een aantal initiatieven ondersteund op het gebied van de a cappella vocale muziek. Beoogd werd een versterking van de media- en PR-activiteiten van de organisatoren, onder anderen door samenwerking tussen amateur- en professionele (buitenlandse) groepen.	Bond voor a cappella en lichte muziek zingende koren, BALK.	Dit project is deels geslaagd.
Ensemble-/solozang muziektheater	Het project ensemble-/solozang muziektheater heeft bij de SNK waardering ondervonden als project dat moet bijdragen aan het ontwikkelen van broedplaatsen voor vocaal solistisch talent t.b.v. het amateur-muziektheater	Bond voor Amateur-Muziektheater BOOG, ondersteund door stafmedewerker Hans Lamers. Zie activiteitenverslag Opleidingen, ontwikkeling en evenementen.	Resultaat: 4 cursusplaatsen bij muziekscholen en centra voor amateurkunst. Aantal deelnemers: max. 16.
Programmering "De Muzikant" voor de Concertzender	Bij de programmering van "De Muzikant" richten Unisono en Concertzender zich in het bijzonder op op eigentijds, deels onbekend repertoire en een hoog tot zeer hoog uitvoeringsniveau.	Concertzender (Katrijn Kuypers), Unisono e.a. Stafmedewerker Hilbrand Adema en externe betrokkenen.	16 concertregistraties en een studioregistratie

KBZON Nederlands Koorfestival	In 2002 richtte de KBZON een nieuwe stichting op, die het nieuwe platform voor het Nederlands Koorfestival ging vormen, dat vanaf 2001 een geheel nieuwe formule heeft gekregen. Net NKF werkt nu samen met lokale, regionale en nationale manifestaties en met de provinciale steunfuncties amateurmuziek, met het oog op decentraal beleid. Voor de halve finales, die in zes regio's plaatsvinden, tekent zich grote belangstelling af.	St. Nederlands Koorfestival. Hierin participeren onder anderen enkele korenorganisaties. In het stichtingsbestuur hebben personen vanuit media, concertcentra, organisaties en dirigenten zitting. De coördinator van het NKF, Hans Noyens, heeft een werkplek bij Unisono	Inventarisatie van festivals, opbouw van het netwerk, voorbereiding van zes regionale "halve finales" in 2003 en finale in herfst 2003.
Vocal Jazz Days 2002. Kontakt der Kontinenten te Soesterberg	Doel: intensieve cursus met wisselende docenten en masterclasses. Doelgroep: gevorderde zangers en zangeressen en dirigenten/ensembleleiders	KBZON en Unisono.	Ten behoeve van de Vocal Jazz Dagen stelde de SNK een subsidie van maximaal EURO 15.000 beschikbaar. Bijzonder verheugend was het feit dat de week voor het eerst in Nederland ook in het teken van samenwerking met de Europese Koorfederatie Europa Cantat stond. De deelnemersgroep was internationaler dan ooit en het niveau en de sfeer waren uitstekend.

Nationaal Kinderkoorfestival	Kinder- en jeugdkoren van verschillend niveau	KCZB, met ondersteuning en advies van Unisono, m.n. Silvère van Lieshout.	De KCZB organiseerde ook in 2002 het nationaal kinderkoorfestival, na de succesvolle editie 2001. Tien koren namen aan het festival deel.
Ontmoetingsdag voor vrouwenkoren 25 mei 2002	Doelgroep: kader dat zich in het bijzonder richt op vrouwenstemmen en vrouwenkoren.	Werkgroep Vrouwenkoren, met steun van de MBT.	Goed bezochte werkdag met meer dan 60 deelnemers, over repertoire, stemvorming, stemadvies, workshops.
Nationale Muziekweek van de Ned. Bond van Katholieke Zang- en Oratoriumverenigingen	Doel: week ter ontwikkeling van repertoirekennis en zangvaardigheid voor qua leeftijd en vaardigheid gemengde doelgroep.	NBKZO.	De week trok grote belangstelling met meer dan honderd deelnemers in meerdere workshops

Workshops rondom kinderkoren en kinderkoördirectie Den Haag	Doel: in een aantal workshops ingaan op aspecten van kinderkoorzang. Doelgroep: kader.	Kinderkooracademie Nederland i.s.m. Unisono	De Kinderkooracademie Nederland organiseerde een vijftal landelijke workshops rondom kinderkoor en kinderkoördirectie met steun van Unisono. Zie verslag in de bijlagen.
ZINGENDERWIJS	Initiatief van Wilko Brouwers en anderen tot het opzetten van een netwerk van musicerende basisscholen, met begeleiding, bijscholing, promotie enz., in samenhang met andere projecten ter bevordering van het musiceren met kinderen.	Stichting Zingenderwijs, coördinator Wilko Brouwers. Secretariële ondersteuning vanuit Unisono: Ingrid Oosthoek.	De coördinator kreeg een werkplek bij Unisono en verwierf zodoende ook een natuurlijke werkomgeving die vruchtbaar was voor zijn werk. Hij werkte aan de opbouw van een netwerk en ontwikkelde criteria voor certificering. Gedurende het jaar kon de stichting reeds 50 predikaten "Zingenderwijs" toekennen aan SKON-kinderdagverblijven. Ook organiseerde zij een studiedag voor leerkrachten in het veld.

II.6 TOEGEKENDE SUBSIDIES ACTIVITEITEN INSTRUMENTAAL

Subsidies symfonische, kamer- en volksmuziek

Activiteit	Doel en doelgroep	Partners en uitvoerenden	Resultaat
Huismuziek: diverse activiteiten: Nieuwe weken voor jeugd en jongeren Algemene muziekweek voor volwassenen Kamermuziekweken Bewuster koorzingen Vrouwenkoor.	Divers.	Vereniging Huismuziek	Het speerpunt "nieuwe weken voor jeugd en jongeren" is ten dele geslaagd te noemen. Nog niet al het nieuwe aanbod sloeg aan. Aan de gezamenlijke cursussen namen 758 deelnemers deel. Een belangrijke groei was te constateren bij de algemene muziekweek voor volwassenen en de twee kamermuziekweken. Juist bij de volwassenenweek is opmerkelijk de grote groep "herintreders" (mensen die een flink aantal jaren om allerlei redenen hun instrumenten in de kast hadden gelegd).
Studieweekend van de Fed. van Amateursymfonieorkesten	Musici in symfonie- en strijkorkesten.	FASO	Het in het najaar gehouden studieweekend was met 53 betalende deelnemers minder bezocht dan vorig jaar. Een aansporing van Unisono-zijde leidde nog niet tot opmerkelijke vernieuwing op repertoiregebied voor orkesten.
Harpdagen NFHV In de regio Zuidoost Brabant	Bespeelers van de Folk Harp en andere belangstellenden.	Ned. Folk Harp Vereniging i.s.m. muziekscholen	Succesvolle harpdag als samenwerkingsproject van 4 docenten van 4 muziekscholen

Subsidies symfonische, kamer- en volksmuziek

Activiteit	Doel en doelgroep	Partners en uitvoerenden	Resultaat
<p>Diverse activiteiten Ned. Vereniging van Mandoline-Orkesten</p> <ul style="list-style-type: none"> - Jaarlijkse studiedag - Kaderdag - Festival - Mandoline-Practicum 		NVVMO	<p>Studiedag: 17 deelnemers. Georganiseerd door het NMP, leverde veel nieuwe inzichten en inspiratie op. Tijdens de kaderdag (18 deelnemers) stond de scholing van dirigenten, assistent-dirigenten, partijaanvoerders en andere bij het orkest betrokkenen centraal. Aan het concours/festival namen bijna 200 spelers deel. Daar vond het eerste optreden plaats van het "Nederlands Mandoline Jeugd Orkest". Dit orkest met 45 jonge muzikanten werd geformeerd tijdens de nationale jeugddag, kreeg in de loop van 2002 steeds meer vorm en vervulde een zeer stimulerende rol voor het mandolinespel bij jongeren.</p> <p>Het 4-daags mandoline practicum (NMP) voor bespelers van mandoline, gitaar, mandola en contrabas (de basisbezetting van het hedendaags mandolineorkest) zorgde voor een impuls voor de deelnemers en indirect voor de orkesten waarin ze spelen</p>

Subsidies symfonische, kamer- en volksmuziek

Activiteit	Doel en doelgroep	Partners en uitvoerenden	Resultaat
<p>Diverse activiteiten Nederlandse Organisatie voor Accordeon en Mondharmonica</p> <ul style="list-style-type: none"> - jeugdvormingsweekend - festivals; - componistendag - repertoiredagen - applicatieweekend amateurdirigenten - dirigentencursus - organisatie LOAM-festival 2002 	Diverse doelgroepen onder kader en spelers	NOVAM	<p>De activiteiten waarvoor Unisono in 2002 een bijdrage heeft beschikbaar gesteld, zijn alle uitgevoerd met uitzondering van het jeugdaccordeonatelier, dat in 2003 eerst met De Lindenberg zal plaatsvinden. Eerder had de SKVR het laten afweten.</p> <p>De (gemengde) jeugdvormingsweekends, de concoursen/festivals, de componistendag, de repertoiredagen rond Jan Vogel en het applicatieweekend amateurdirigenten konden zich verheugen in veel belangstelling en droegen bij aan verdieping en verbetering van het accordeonspel. De dirigentencursus zal uiteindelijk met 7 beloftevolle deelnemers begin 2003 daadwerkelijk van start gaan. Het Nederlands Jeugd AccordeonOrkest stond centraal in enkele opmerkelijke projecten en behaalde een eerste prijs op het jeugdfestival in Neerpelt.</p> <p>Last but not least was het LOAM-breed festival, organisatorisch gesteund door Unisono, een groot succes.</p>
<p>FLUTONICON:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Jeugdontmoetingsdag Alphen a/d Rijn - Nationaal Fluitconcours (Alphen a/d Rijn, Tiel, Zeist) 	<p>Thematische dagen, gericht op scholing van jongeren.</p> <p>Nationaal concours.</p>	<p>Flutonicon, deels met steun van het bureau van Unisono.</p>	<p>In 2002 vond de Jeugdontmoetingsdag met 65 deelnemers plaats in de Streekmuziekschool te Alphen aan den Rijn. Het thema was Zuid-Amerikaanse muziek. Er werd gewerkt in drie workshops, gericht op karakter en uitvoering van deze muziek en op ademhalingstechniek.</p> <p>Het Nationaal Fluitconcours, georganiseerd onder auspiciën van Flutonicon bestond uit 2 voorronden en een finale in Zeist. In totaal namen 275, meest jeugdige musici deel, individueel en in kamermuziekensembles, fluitgroepen en fluitorkesten.</p>

Subsidies symfonische, kamer- en volksmuziek

Activiteit	Doel en doelgroep	Partners en uitvoerenden	Resultaat
Diverse activiteiten stichting Draailier en Doedelzak: - Cursusweekeinden - Cursusmiddagen - Studiedag voor docenten		Stichting Draailier en Doedelzak	Zowel in voor- als najaar vonden weekeinden plaats met cursussen draailier, doedelzak en ensemblespel (8 - 15 deelnemers per cursus). Bij gebrek aan mogelijkheden om bij reguliere instituten les te krijgen organiseert Draailier en Doedelzak een cursorische cyclus van acht middagen. Het slotdeel van de cyclus 2001/2002 kende 57 deelnemers (23 draailier, 34 doedelzak), de in november gestarte cyclus 2002/2003 55 deelnemers (14 draailier, 41 doedelzak). De door Unisono gesuggereerde kaderdag en docentencontactgroep werden ineengeschoven tot een studiedag voor 5 draailier- en 5 doedelzakdocenten.
Volksmuziek	Technisch muzikale training, aandacht voor nieuw repertoire en voorlichting over en training in speelwijze en versieringstechniek. Voor muzikanten, die buiten hun klassieke paden willen treden en voor spelers, die hun nieuw verworven kennis en inzichten kunnen toepassen in hun eigen ensembles	Stichting Volksmuziek Nederland	Succesvolle cursussen op introductieniveau, algemeen en gespecialiseerd: lers traditionele muziek (105 deelnemers), traditionele muziek van de Lage Landen (71), samenspel traditionele muziek (53), traditionele muziek Osmaanse Osmose (40), eendaagse cursus volksmuziek (46), traditionele muziek voor instrumenten met doorslaande tongen (94). Een introductieweek volksmuziek (68 deelnemers). De scholingsweek docenten trekharmonica is i.v.m. organisatorische problemen doorgeschoven naar 2003.

Subsidies blaasmuziek

Naast de genoemde projecten kende Unisono ten behoeve van de kwaliteitsbevordering in de blaasmuziek subsidies toe in de jurykosten bij welgedefinieerde concoursen en kampioenschappen.



II.7 Subsidie Koor en Instrumentaal ENsemble (Kien) 2002

De KIEN-subsidie wordt toegekend met als doel de bevordering van de uitvoering van werken voor **K**oor en **I**nstrumentale **E**Nsembles en de kwaliteit daarvan.

Daartoe beoordeelt een uitgebreide commissie van muzikaal deskundigen de aanvragen. In 2002 hadden hierin zitting: als externe leden Louis Buskens, Tijn van Eijk, Nico Schrama, Jan Veninga (uitgetreden per 9-2002), Bridget Kievit en Mart Visser (namens bestuur ex-SNK resp. bestuur Unisono), Hans van den Brand en Hans Lamers (staf Unisono), Jeroen Schrijner (dir. Unisono/vz.), bijgestaan door Martha van Keulen (bureau Unisono).

Bij de beoordeling van aanvragen wordt onder meer gelet op:

- de kwaliteit van de totale productie
- de mate waarin subsidiëring een kwalitatieve impuls betekent voor de uitvoerenden of de koormuziek in bredere zin
- de financiële opzet
- verantwoorde betaling van instrumentalist en solisten (aangescherpt tijdens het jaar 2002).

De subsidie wordt gegeven in het werkelijke exploitatietekort van een productie uitgevoerd door een koor met instrumentaal ensemble van enige omvang. Het maximaal toe te kennen bedrag is € 3400,- en wordt gerelateerd aan de kosten voor de instrumentale begeleiding.

Gegevens over 2002

Aantal aanvragen	148
Totaal begroot tekort	€ 565.492,00
Aantal gehonoreerde aanvragen	57
Totaal toegekend bedrag	€ 60.446,00
Hoogst toegekende bedrag	€ 3400,00
Laagst toegekende bedrag	€ 250,00

De subsidie is toegezegd voor werken van de volgende componisten:

Hendrik Andriessen	Heinrich v. Herzogenberg	Francis Poulenc
Caroline Ansink	Paul Hindemith	Michaël Praetorius
Johan Sebastian Bach	Gustav Holst	Giacomo Puccini
Leonard Bernstein	Arthur Honegger	Henri Purcell
Georges Bizet	Nico Hovius	Maurice Ravel
John Blow	Hubers	Joseph Rheinberger
Johannes Brahms	Leoš Janáček	Richard Rodgers
Benjamin Britten	Mauricio Kagel	Johann Heinrich Rolle
Anton Bruckner	Hans Kaldewey	Ahmed Saygun
Dietrich Buxtehude	Piet Germen Kingma	Heinrich Schütz
Juan Cererols	Zoltán Kodály	Thomas Selle
Marc Antoine Charpentier	Hans Koolmees	Dimitri Shostakovitch
Luigi Cherubini	Frans Liszt	Johann Stadlmayr
Cy Coleman	Gustav Mahler	Herman Strategier
Comitas	Daan Manneke	Joseph Strauss
Frans van Doorn	Frank Martin	Igor Strawinsky
Sebastian Durón	Miller & Lewton	Arthur Sullivan
Pablo Escande	Claudio Monteverdi	Michael Tippett
Rudolf Escher	Barbara Okma	Tomadini
Giovanni Gabrieli	Charles Parry	Giuseppe Verdi
Christiaan Ernst Graaf	Arvo Pärt	Joop Voorn
Karl Heinrich Graun	Krzysztof Penderecki	Kurt Weill
Georg Friedrich Handel	René Pieper	Eric Whitacre
Johann Adolph Hasse	Maurice Pirenne	Adriaen Willaert
Joseph Haydn	Alessandro Poglietti	

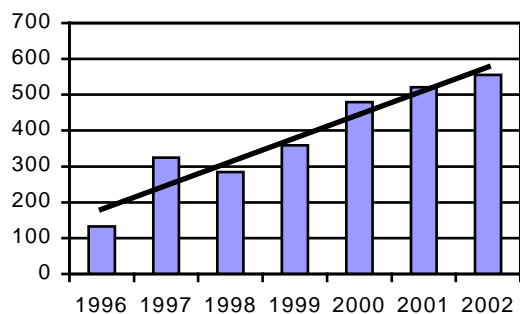
II.8 Jaarverslag van 2002 van de vacaturebanken

Het doel van de vacaturebank is het bij elkaar brengen van koren (soms ook orkesten) met dirigenten en/of begeleiders.

De bemiddeling werkt als volgt: een koor meldt de vacature voor een koordirigent en met behulp van de aangeleverde gegevens wordt uit de Access bestand van koordirigenten een selectie gemaakt op

1. beschikbare avond/dagdeel
2. belangstelling voor koorsoort
3. regio (bij benadering)

Enkele cijfers



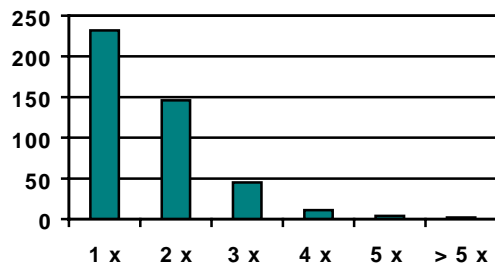
Veel getallen en resultaten zijn gepercentageerd om ze te kunnen vergelijken met de voorgaande jaren.

Figuur 1

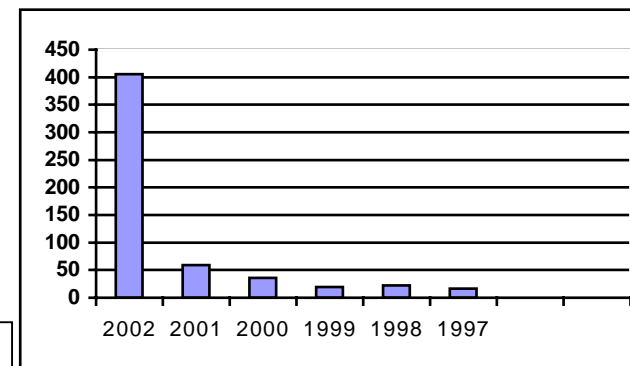
Dit jaar werd de vacaturebank 555 keer (door 405 verschillende koren) benaderd met de vraag om hulp bij het zoeken naar een nieuwe dirigent.

Uit deze getallen blijkt dat lang niet alle koren uit de eerste selectie die ze kregen een dirigent konden vinden. Als dit het geval was, werd een volgende selectie gemaakt.

Figuur 2



Er bestaat een overlapping tussen de jaren door koren die zich aanmelden aan het eind van een jaar en in het jaar daarop worden behandeld.



Figuur 3

Het aantal geslaagde bemiddelingen

Het slagingspercentage is berekend op 44% van de bemiddelingen, waarvan het resultaat bekend is.

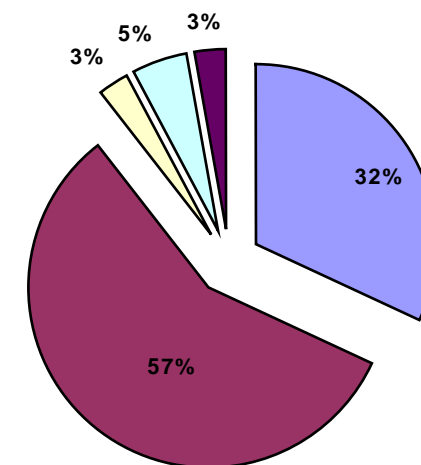
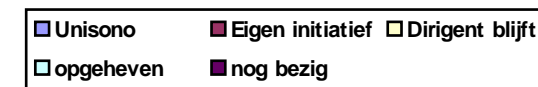
In absolute getallen zijn :

57 koren geslaagd door bemiddeling van de vacaturebank en 103 koren door eigen initiatieven.

5 koren werden opgeheven

9 koren bleef de dirigent

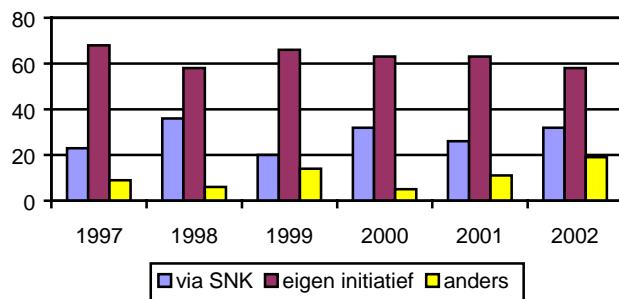
5 koren waren nog bezig



Figuur 4

De cijfers van 2002 vergeleken met de voorgaande jaren

Figuur 5



Het blijkt telkens weer een klus om achter het resultaat van de bemiddeling te komen ondanks het feit dat er erg veel gebruik wordt gemaakt van e-mail contact (74 %) moet vrijwel iedereen worden aangeschreven om te horen hoe één en ander afgelopen is

Figuur 5 Geeft het verloop aan van het aantal koren dat door bemiddeling van SNK/Unisono een nieuwe dirigent heeft gevonden. Het gemiddelde slagingspercentage over de jaren heen ligt tussen de 22% en 34 %, een gemiddelde van 28% met een standaard afwijking van 6%.

De dirigenten

Omdat in de eerste helft van het jaar steeds vaker een verzoek van de dirigenten kwam naar inzage in de aangemelde vacatures is er in juni een vraag naar de dirigenten uitgegaan of zij een op maat gesneden overzicht wilden van de nog openstaande vacatures van het laatste halve jaar. De belangstelling daarvoor was en bleef zo groot dat er een tweede vraag gesteld werd, aan alle dirigenten die over e-mail beschikten, of zij een 'abonnement' wilden op een samenvatting van de openstaande vacatures van de afgelopen maand. Daarop reageerden 110

dirigenten meteen of later positief. Van die dirigenten is een mailinggroep in Outlook gemaakt. Zodat die handeling weinig tijd meer kostte en een zo groot mogelijk aantal dirigenten bereikte.

De koren werden in de aanbiedingsbrief op de hoogte gebracht van deze nieuwe service en in telefonisch contact bleek ook dat dirigenten zelf ook actief op zoek gingen.

Omdat de gegevens van de laatste maanden nog niet bekend zijn is bekeken of er een effect te zien was van de eigen initiatieven van de dirigenten. Daarvoor zijn de resultaten van het eerste kwartaal vergeleken met die van het derde. Daarin bleek het slagingspercentage te zijn toegenomen met 10 procentpunten (van 28 naar 38%). Dit is statistisch nog niet hard te maken en moet als trend worden opgevat.

De vacaturebank bevat op dit moment 419 dirigenten, van wie er **68** in het jaar 2002 niet bereikbaar waren. Deze zullen binnenkort worden 'geparkeerd' in een ander bestand..

Ook zijn er 39 'slapende' dirigenten, dirigenten die momenteel een volle agenda hebben maar die wel elk jaar, op hun verzoek, worden aangeschreven met de vraag of ze weer beschikbaar zijn.

In juni zijn alle dirigenten aangeschreven, per e-mail of per post of hun gegevens nog kloppen. Omdat nu al weer blijkt na een half jaar dat deze gegevens weer verouderd zijn is het het overwegen waard om dit rondje actualiseren twee maal per jaar uit te voeren.

De begeleidersbank

Zoals bekend een zorgenkind: in 2002 is er 11 maal gevraagd om bemiddeling bij het zoeken naar een begeleider, en ook nog 3 maal voor een instrumentaal gezelschap. Van de laatste groep is een koor geslaagd door de vacaturebank

Planning voor 2003

1. Voorrang zal worden gegeven aan het bijwerken van de begeleidersbank en de orkesten bank.
2. Telefonisch contact zoeken met de dirigenten die niets meer van zich lieten horen.
3. Zoveel mogelijk automatiseren van alle bestanden, begeleidersbank en orkestenbank.



BIJLAGEN

Bijlage A – Themadagen Kinderkoor 2002

Kinderkoor Academie Nederland (KAN)
organiseerde in samenwerking met UNISONO (SNK)

Themadagen Kinderkoor 2002

10.00 – 16.00 uur, Oostduinlaan 50, 2596 JP Den Haag

1. opzet
2. kort inhoudelijk verslag
3. evaluerende opmerkingen

Opzet

De themadagen moeten voorzien in een (latente) behoefte van kinderkoordirigenten om zich zeer gericht te scholen. Daarom is gekozen voor een variëteit van onderwerpen en docenten. De themadagen geven de deelnemers naast de mogelijkheid tot inhoudelijke ontwikkeling ook de gelegenheid om elkaar te ontmoeten. Dit laatste aspect krijgt een extra dimensie door de mogelijkheid van herhaling. Deelnemers kunnen er in deze opzet voor kiezen om voor één of meer dagen in te tekenen. De eerste ervaringen zijn positief.

Bij de keuze van de docenten is uitgegaan van het inzetten van dirigenten die hun sporen in het veld hebben verdiend. Zie hieronder voor een overzicht van de personen die in 2002 de dagen hebben verzorgd.

Bij de uitwerking van de dagen is veel aandacht besteed aan een eigentijdse maatschappelijk courante vorm (medewerkers met badges, een Powerpoint-presentatie die gedurende de dag wordt aangepast met verwijzingen naar andere activiteiten).

Kort inhoudelijk verslag

Op **zaterdag 15 juni** stond de eerste themadag in het teken van **Nederlandstalig repertoire voor de opbouw van een kinderkoor**. Meervoudig winnares van het Nationaal Kinderkoor Festival, Lucie Oude Elferink uit Enschede, gaf een exposé van geschikt repertoire voor beginnend en gevorderd kinderkoor. Zij raakte diverse belangrijke criteria aan die een rol spelen bij de keuze van goed repertoire. Zo introduceerde zij bijvoorbeeld de term 'ronde liedjes' voor werken die kinderen

verleiden tot retrospectie en het publiek kunnen meenemen in de schoonheid van de muziek. Repertoire voor kinderkoor verlegt grenzen, maakt muzikale ontdekkingen mogelijk en ontwikkelt de persoonlijke smaak. Lucie Oude Elferink gaf inzicht in de opbouw van een concertprogramma: binnenkomen met een 'statement' (visitekaartje/coderen) – wat je zelf de mooiste muziek vindt (muzikaal visitekaartje/muzikaal coderen) – contrastwerkje (stapelen) – slotwerk (scoren) – toegift. De deelnemers kregen in de loop van de dag ook de gelegenheid om zichtkopieën te maken van repertoirestukken van de docent.
Markante uitspraak: elk kind heeft 'ronde' liedjes nodig.

Op **zaterdag 14 september** was het de beurt aan Harrie Spronken uit Limburg met **Stemvorming in kinderkoor**. Ook hij was eens winnaar van het Nationaal Kinderkoor Festival in Vredenburg, Utrecht. Vanaf de eerste minuut liet hij de deelnemers ervaren hoe met stemmen kan worden gewerkt. Hij gaf een overzicht van soorten oefeningen en liet voorbeelden horen van verschillende koorklanken om de deelnemers bewust te maken van de mogelijkheden met kinderstemmen. Een gedeelte van de dag werd besteed aan de nabootsing van een praktijksituatie. Harrie Spronken werkte met kinderen van de Zangschool Zuid-Holland om te laten zien hoe er in de verschillende ontwikkelingsfasen gewerkt kan worden. Gezien het grote aantal deelnemers aan deze themadag, is in 2003 weer een themadag stemvorming gepland met een andere docent.

Markante uitspraken:

- Je moet de patiënt niet laten merken dat hij bij een dokter is
- De kracht van stemvormingsoefeningen zit 'm in de eenvoud ervan
- Bij een stembreuk is het net als met een pleister: die plak je niet alleen op de wond maar er overheen, om twee goede delen te verbinden
- Onze kinderen krijgen in deze tijd niet die muziek die ze verdienen

Zaterdag 5 oktober bood Marijke van Klaveren een gestructureerd overzicht aan van de aspecten die een rol spelen bij **het leiden van een kinderkoor**. Aan de orde kwamen:

1. Droom (doel en daaruit voortkomend programma)
2. het koor als leerplaats voor muziek
3. structuur van het koor
4. de start
5. het voorbereiden van het koorjaar
 - organisatorisch
 - muzikaal
6. de auditie
7. de repetitie

- 8. extra activiteiten ter verrijking van het koorleven
- 9. profielschets van de kinderkoordinator

Ook gedachten over de relatie tussen de repertoirekeuze en het leiden van een kinderkoor kwam aan bod.

Het onderwerp van **zaterdag 9 november, Werken met jongens? Werken met meisjes? Werken met jongens en meisjes?**, trok deelnemers die vooral geïnteresseerd waren in de verschillen in werkwijze. Wegens ziekte moest Ben Simmes verstek laten gaan. Bouwe Dijkstra maakte met uiterst directe en terzake dienende gedachten over het verschil in werken met jongens en meisjes de afwezigheid van Ben Simmes meer dan goed. Samen met Silvére van Lieshout die als interviewer functioneerde, tastten deelnemers en inleiders de mogelijkheden af. Een zeer interessant deel van de dag vormden de twee sessies onder leiding van Bouwe Dijkstra waarbij hij aan de slag ging met jongens en later met meisjes. De deelnemers hadden observatieopdrachten en bespraken de waarnemingen na afloop. De grote integriteit in het werken was in beide gevallen heel bijzonder. Deze themadag werd afgesloten met een kort concert in de Duinzichtkerk waar o.a. de Missa Brevis van Britten en het nieuwe werk O Cedant Arma togae van Otmar Machá werden uitgevoerd.

Kinderkoor en theatraleiteit staat hoog in de top tien van onderwerpen. Aga de Wit en Herma van Piekeren zorgden op **zaterdag 30 november** voor een bewegingsvolle, boeiende en vooral leerzame dag voor de deelnemers door modellen aan te reiken om partituren theatraal reliëf te geven. Het bedenken van een concept, het maken van een plattegrond, gerichte oefeningen om met kinderen de sfeer van een lied te leren (her)kennen en mogelijkheden om eenvoudige liederen/werken theatraal uit te bouwen kwamen met veel enthousiasme over het voetlicht.

Evaluerende opmerkingen

- Er is een behoefte aan impulsactiviteiten zoals de themadagen; dit blijkt onder andere uit de positieve reacties van deelnemers;
- Het is moeilijk om alle kinderkoördirigenten te bereiken (er werden 2500 kaarten verzonden en legio persberichten)
- Tijdens de themadagen is geprobeerd andere activiteiten op het gebied van kinderkoor onder de aandacht te brengen. Er is doorstroming zichtbaar naar onder andere de herfstcursus van Unisono;
- Free-publicity in de vakbladen en contactorganen van bijvoorbeeld landelijke koepels ligt minder voor de hand dan vooraf gedacht (de KAN overweegt voor 2003 een groter budget te reserveren voor advertising)

- Het initiatief moet tijd krijgen om voet aan de grond te krijgen bij een bredere groep;
- De onderwerpkeuze wordt door de deelnemers als goed beoordeeld; een verzoek om ideeën voor andere, nieuwe onderwerpen heeft nauwelijks iets opgeleverd.

Bijlage B – Verkochte producten en publicaties 2002

aantal	Omschrijving		
	Repertoire Mars-/podiumwedstrijden		
1	Brochure juryleden majorettewedstrijden		
1	Klavieruittreksel koor- en blaasorkesten		
1	Partituur koor- en blaasorkesten		
1	Brochure examin/gecommit. Majorette-Opleiding		
2	CD Een hond gaat op reis		
2	Bingo set 1		
2	Handboek bibliothecaris		
2	Handleiding podiumconcoursen		
2	CD Percussion Unlimited		
2	CD A view into the future		
2	Beoordelingsform. HaFaBra		
2	Programmavoorb. Drumshow oud		
2	Leerplan kleine trom		
3	CD Anton Heiller		
3	CD Highlights IKF 1991		
3	Vormen en stijlen in het Gregoriaans		
3	Zingende Zuilen		
3	Folder videofilm drum/show		
3	Handboek dirigent		
3	Leergang trombone		
3	Lespakket midden majoretten		
4	CD Window panes		
4	Bingo set 2		
4	Bingo set 3		
4	Handout mars/podiumwedstrijden		
4	Koormapportage		
4	Leergang bariton		
4	Leergang fluit		
4	Raamleerplan amateur assistent dirigent		
		5	Leergang hoorn
		5	Leergang klarinet
		6	Videofilm HaFaBra-examens
		7	Partijen orkest, koor + blaasorkest
		7	Voorb. Leerplan kleine trom
		8	Open songbook
		8	Leergang saxofoon
		10	Bingo set 4
		10	Videofilm drum-/showbands
		10	Ritme CD majorettenopleiding
		12	Tune all your voices
		13	Solistenrepertorium Slagwerk (module)
		13	Diploma Majorettenopleidingen
		14	Zet de zang in
		14	Reglementering concertconcours
		15	Op de maat van de liturgie
		15	Productie en organisatie Muziektheater
		15	Solistenrepertorium Blazers (compleet)
		16	Raamleerplan Koristenopleiding
		17	Beoordeling muziekwerken concert
		17	Raamleerplan Majorettenopleiding kader
		18	Leergang klein koper
		19	In het ritme van het jaar, deel 2
		20	Partijen koor, koor + blaasorkest
		20	Solistenrepertorium Blazers (module)
		21	In het ritme van het jaar, deel 1
		22	AGEC bundel
		22	Let's work it out
		24	Beoordeling muziekwerken solisten/blazers
		24	Programmavoorb. Drumshow nieuw
		28	Verkenningen kinderkoordirigenten
		30	Beoordeling muziekwerken solisten/slagwerk
		30	Raamleerplan Majorettenopl. Fase 123
		31	Lesboek majorettenopleiding Fase 3
		34	Modellen voor stem- en gehoortesten



34	Theoriewerkboek D-fase
36	Beoordeling muziekwerken mars/podium
40	CD Muziekexamens HaFaBra
46	Docentenhandleiding werkboeken
57	Examens
60	Lesboek majorettenopleiding Fase 2
62	Cantor 2
67	Solistenrepertorium Slagwerk (compleet)
70	Slagtechniek
76	Groot repertorium 2000
82	Bijdrage gecomm. HaFaBra
82	Theoriewerkboek C-examen
95	Reader repetitietechniek
97	Lesboek majorettenopleiding Fase 1
98	Gregoriaans Zingen (Elemans)
103	Raamleerplan drum- en showband
105	Diskette dirigentencontracten
117	Raamleerplan HaFaBra deel 3
128	Videofilm Majorettenopleiding
132	Cantor 1
146	Leren zingen in een koor
202	Raamleerplan HaFaBra deel 1
209	Raamleerplan HaFaBra deel 2
226	Not. Def. Vaststelling Raamleerplan HaFaBra
236	Koorwijzer
297	Werkboek Koorscholing module A
407	Schriftelijke theorieexamens HaFaBra
2037	Diploma LMO HaFaBra/Drumshow
8280	Diploma erk. HaFaBra/ Drumshow

Bijlage C - Bestuur en personeel 2002

Bestuur 2002

de heer drs. J.P. van der Meer, Utrecht
voorzitter
 de heer drs. J.M.A. van Nassau, Vlissingen
secretaris/penningmeester

Leden:

de heer L.H.J. Adams, Eil
(teruggetrokken per juli 2002; teruggekeerd per 16-12-2002)
 de heer L. de Bruin, Zaandam
 mw. mr. M.M. Smallegange, Amersfoort
 de heer M.R. Visser, Arnhem
 de heer E. Rasenberg, Steenbergen (per 16-12-2002).

Teruggetrokken:

De heer G.H. Brunnekreeft, Rheden (bestuurslid tot juli 2002).

Managementteam 2002

de heer drs. J. Schrijner, Utrecht, alg. directeur
 de heer drs. H. Heimans, Diemen, hoofd Advies en Informatie, plv. directeur
 de heer J. van den Eijnden, Tilburg, hoofd reglementering opleidingen
 de heer H. Lenselink, De Bilt, hoofd Opleidingen, ontwikkeling en evenementen
 de her J. Wessels – hoofd bedrijfsbureau a.i. (eerste helft 2002)
 mevr. A. van Zijl, Culemborg, hoofd bedrijfsbureau

Mutaties personeel 2002

	In dienst	Uit dienst
Els v.d. Kam	1-6	1-9
Hans Noyens	1-11	
A. Riesthuis		15-1
Bauke Schut		1-7
Mariken van Schie	28-2	1-5
Els Smulders- Basemans	1-10	
Elke Wijffels	14-3	1-8
Elke Wijffels	1-9	



Lijst met afkortingen

A&I	Sector Advies en Informatie Unisono	LOVOK	Landelijke organisatie van ouderen koren
AMAC	Algemeen Muzikaal Advies College (NOVAM)	MBT	Maatschappij tot bevordering der toonkunst
BALK	Bond voor a cappella en lichte muziek	MGN	MuziekGroep Nederland
BZGZN	Bond van Christelijk Gereformeerde Zangverenigingen in Nederland	MIC	Muziekinformatiecentrum (onderdeel MGN)
BOOG	Bond voor het Amateurmuziektheater BOOG	MT	Managementteam Unisono
CJP	Cultureel Jongeren Paspoort	NBKZO	Nederlandse bond van katholieke zang- en oratoriumverenigingen
COMPAM	Commissie Compositieopdrachten Amateurmuziek	NCB	Nederlandse Citherbond
CvA	Centrum voor Amateurkunst	NCV	Nederlands Centrum voor Volkscultuur
D & D	Draailier & Doedelzak	NERV	Nederlandse Enkelriet Vereniging
DGMD	De Grote Muziekdag	NFCM	Nederlandse federatie van Christelijke muziekbonden
Donemus	Documentatiecentrum Nederlandse Muziek	NFHV	Nederlandse Folk Harp Vereniging
FAPK	Fonds voor Amateurkunst en Podiumkunsten	NHG	Nederlands Hoornisten Genootschap
FASO	Federatie van Amateur Symfonie- en Strijkorkesten	NIB	Nederlands Instituut voor de Blaasmuziek
FKM	Federatie van Katholieke muziekbonden in Nederland	NMP	Nederlands Mandoline Practicum
FST	Fonds Scheppende Toonkunst	NOVAM	Nederlandse Organisatie voor Accordeon en Mondharmonica
GeNeCo	Genootschap van Nederlandse Componisten	NPG	Nederlands Pijpersgilde
GOMZ	Gereformeerde Organisatie voor Muziek en Zang	NSGV	Nederlandse Sint Gregoriusvereniging
HaFaBra	Harmonie, Fanfare en Brassband (verzamelbegrip)	NVvMO	Nederlands Verbond van Mandoline Orkesten
HKA	Hogeschool voor de Kunsten Arnhem	OCenW	Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen
HKU	Hogeschool voor de Kunsten Utrecht	O&O	Sector Opleidingen, ontwikkeling en evenementen Unisono
KBZON	Kon. Bond van zang- en oratoriumverenigingen in Nederland	PAK	Platform voor Amateurkunst
KCO	Kunst en Cultuur Overijssel	SAMO	(provinciaal) Samenwerkende Muziekorganisaties (hafabra)
KCZB	Koninklijke Christelijke Zangersbond	SBA	Stichting Beeldende Amateurkunst
KNFM	Koninklijke Nederlandse Federatie van Muziekverenigingen	SCP	Sociaal Cultureel Planbureau
KNZV	Koninklijk Nederland Zangersverbond	SKCG	St. Kunst en Cultuur Gelderland
KVN	Klavar Vereniging Nederland	SKVR	Stichting Kunstzinnige Vorming Rotterdam
LCA	Landelijk Centrum voor Amateurdans	SLSK	St. Landelijk Samenwerkingsverband Kerkmuziek
LMO	Landelijke Muziekorganisaties (blazersfederaties)	SNK	Samenwerkende Nederlandse Korenorganisaties
LOAM	Landelijk Overleg Amateurmuziekorganisaties (vereniging)	SVN	Stichting Volksmuziek Nederland
LOPRZ	Landelijke organisatie van provinciale en regionale zangersbonden	VKV	Vereniging voor Kunstzinnige Vorming